

ICF og ICF-CY

- en dansk vejledning til brug i praksis

Version 2

International Klassifikation af Funktionsevne,
Funktionsevnenedsættelse og Helbredstilstand

ICF og ICF-CY - en dansk vejledning til brug i praksis Version 2

Vejledningen version 1 er udarbejdet af MarselisborgCentret, CFK-Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland - af projekt- og udviklingskonsulent, sygeplejerske, MPH Hanne Melchiorsen, projekt- og udviklingskonsulent, Fysioterapeut, cand. pæd. i pædagogisk psykologi Helle Østergaard og forskningsleder, professor Claus Vinther Nielsen.

Revideret: September 2013 af Hanne Melchiorsen.

Emneord: Klassifikation; Funktionsevne; Funktionsevnenedsættelse; Helbredstilstand; ICF; ICF-CY

Sprog: Dansk

Versionsdato: 2. udgave – oktober 2013

Format: pdf

Elektronisk ISBN: 978-87996678-1-9

Udgivet af: MarselisborgCentret, Forskning & Udvikling, CFK- Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund	5
2. Vejledningens opbygning	5
3. ICF anvendt som referenceramme og klassifikation.....	6
4. Præsentation af ICF modellen	7
5. ICF modellen anvendt som referenceramme	8
5.1. Case 1 - Barn.....	8
5.2. Case 2 - Voksen.....	12
5.3. Case 3 – Arbejdsrettet rehabilitering	14
6. Præsentation af ICF klassifikationen.....	15
7. ICF anvendt som klassifikation	16
7.1. ICF Core Set anvendelse i rehabilitering	26
8. Fordele og ulemper ved anvendelse af ICF og ICF-CY	29
9. Referencer	30
10. Bilag.....	31
Bilag 1: Comprehensive og Brief Core Set til borgere med Stroke.....	31
Bilag 2: Eksempel på skabeloner til brug i en fælles handleplan.....	34
Bilag 3: Vurdering af funktionsevne på de enkelte ICF kategorier - integrering i målsætning og intervention	35
Bilag 4: ICF modellen, med et eksempel hvor der under komponenterne krop og aktivitet er indskrevet problemområder med forslag til målemetoder	36
Bilag 5: ICF komponenter - kapiteloversigt	37
Bilag 6: Generic Set	38

Indledning

Denne ICF og ICF-CY vejledning er udarbejdet med det formål at inspirere fagpersoner i praksis til at anvende ICF som referenceramme og/eller klassifikation.

MarselisborgCentret oplever en stadig stigende efterspørgsel på undervisning og vejledning fra kommuner, uddannelsesinstitutioner m.fl., der ønsker at få en større viden om ICF, påtænker at implementere ICF i deres arbejde eller ønsker at udvikle på en igangværende praksis hvor ICF indgår.

Hvor det tidligere især var indenfor sundhedssektoren, at ICF blev anvendt, har den arbejdsrettede rehabilitering og det sociale område nu i stigende grad vist interesse for at anvende ICF i deres udredning af borgernes funktionsevne, ved planlægning af rehabiliteringsforløb, til dokumentation og kommunikation.

ICF - redskaber anvendes primært indenfor eget arbejdsområde, afsnit eller sektor. Det er et ønske, at man i fremtiden også får fokus på at anvende ICF redskabet på tværs af sektorer, i overgange, således at primære oplysninger på borgere og patienter, kan anvendes gennem et kortere eller længere behandlings/rehabiliteringsforløb.

Internationalt ser man ligeledes en stigende interesse for anvendelse af ICF. Der kan der bl.a. hentes inspiration hos svenske kolleger i "Håndbog i anvendelse af ICF og ICF-CY" (1) og "WHO ICF Core Sets – Manual for klinisk praksis" (2). Det kan anbefales, at følge med i den nyeste litteratur gennem søgning i databaser på ICF og keywords, relateret til relevante målgrupper eller områder.

På baggrund af stigende efterspørgsel samt et ønske om at udbrede kendskab til ICF, har vi vurderet, at der er behov for en opdateret vejledning til brugeren af ICF i praksis, indenfor sundhedsorienterede-, sociale og arbejdsrettede områder. Vejledningen er udvidet med flere eksempler, med henblik på at dække et bredere praksisfelt.

Denne vejledning erstatter tidligere versioner samt vejledning "ICF-den danske vejledning og eksempler fra praksis", udarbejdet af MarselisborgCentret i samarbejde med Sundhedsstyrelsen i 2005.

Vejledningen bygger på nationale og internationale erfaringer fra litteraturen og på baggrund af erfaringer fra projektarbejde, undervisning og vejledning i forskelligt regi.

1. Baggrund

International Klassifikation af Funktionsevne, Funktionsevnenedsættelse, og Helbredstilstand (ICF) der udkom på dansk i 2003 (3) er en oversættelse af *International Classification of Functioning, Disability and Health*, udarbejdet af WHO i 2001 (4). Med anvendelse af ICF er det muligt at beskrive borgerens tilstand ud fra en helhedsbetragtning, ud fra en struktureret systematik og med anvendelse af et fælles sprog.

I 2007 udkom tillige en børn- og ungeversion af ICF: *International Classification of Functioning, Disability and Health – Children and Youth Version* (ICF-CY) (5). ICF-CY er udviklet for at imødekomme behovet for en version af ICF, som kan anvendes til børn og unge, idet manifestationerne af funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand hos børn og unge afviger med hensyn til art, intensitet og indvirkning fra tilsvarende forhold hos voksne. Disse forhold må der tages hensyn til, så klassifikationens indhold er sensitiv i forhold til forskellene og har som sigte at kunne nuancere karakteristika med hensyn til aldersgrupper, sammenhænge og kontekst.

En dansk version af ICF-CY er under udarbejdelse i Sundhedsstyrelsens regi.

I 2008 foretog MarselisborgCentret en kortlægning af anvendelsen af ICF i Danmark (6). Resultaterne er baseret på svar fra 150 organisationer, der anvender ICF indenfor voksen og børneområdet. Besvarelserne er indkommet fra 61 kommuner svarende til, at ICF bruges i to tredjedele af landets kommuner. ICF anvendes bredt af aktører i statslige, regionale, kommunale og private institutioner indenfor sundheds- og socialområdet. Samtlige universitetshospitaler, flere uddannelsesinstitutioner og sundhedsuddannelser bruger ICF, hovedsagelig som tankesæt eller referenceramme, og en mindre del arbejder med ICF som en klassifikation til kodning af funktionsevnen.

Kortlægningens resultater viser at mange anvender ICF i forbindelse med kommunikations og dokumentationsarbejde, i forbindelse med uddannelse og udviklingsarbejde, til udarbejdelse af kliniske retningslinjer, til effektmåling, i målsætningsarbejde, ved mono- og tværfaglige funktionsevnebeskrivelser samt til monitorering og forskning.

2. Vejledningens opbygning

I vejledningen præsenteres først ICF modellen og derefter klassifikationen. Hensigten med dette er at give et grundlæggende kendskab til ICF med mulighed for at gå videre og få indsigt i en mere detaljeret anvendelse af ICF som klassifikation.

Efter baggrundsbeskrivelsen følger en kort sammenfatning med anvendelsen af ICF som hhv. referenceramme og klassifikation. Herefter præsenteres og uddybes ICF modellen med eksempler på, hvordan den kan anvendes som referenceramme til en systematisk og struktureret beskrivelse af funktionsevnen. Med udgangspunkt i funktionsevnebeskrivelsen afdækkes problemområder og rehabiliteringsbehov. Sammen med borgerens ønsker og behov vil dette danne baggrund for en målsætning, der indgår som et vigtigt led i handle-/rehabiliteringsplaner.

Efterfølgende præsenteres ICF klassifikationen, med den hierarkiske opbygning fra komponenter, til emneinddelte kapitler med underliggende ICF kategorier. Med eksemplerne vises, hvordan klassifikation kan anvendes til en yderligere systematisering, detaljering og vurdering.

For at nå en bred målgruppe tages der udgangspunkt i forskellige cases; en børnecase, en voksencase og sidst en case målrettet det arbejdsrettede område. Alle tre cases viser

eksempler på anvendelse af ICF som referenceramme og klassifikation. I casen vedr. arbejdsrettet rehabilitering viser vi yderligere, hvordan et ICF Core Set kan anvendes som en guide til afdækning og beskrivelse af funktionsevnen, og et eksempel på hvordan både funktionsevnevurdering, metode til afdækning af funktionsevne og bemærkninger kan indgå i et tværfagligt og fælles dokumentationsmateriale. Efter vejledningen er indsat skabeloner og ICF-ICF-CY kategorier til inspiration for anvendelse i praksis.

I litteraturen præsenteres til stadighed forslag til, hvordan ICF model og metode kan anvendes (7,8), hvor eksempler i bilag 2,3 og 4 medtages som inspiration til at udarbejde materiale til brug i praksis.

I vejledningen anvendes begrebet borger, der også dækker patient, bruger, individ og person.

3. ICF anvendt som referenceramme og klassifikation

ICF har to overordnede anvendelsesmuligheder som hhv. referenceramme og klassifikation. ICF modellen giver som referenceramme mulighed for at skabe en fælles forståelse og et fælles sprog, til beskrivelse af borgerens hele livssituationen, hvor man både ser på funktionsevnen og omgivelsernes betydning. I rehabiliteringsarbejde anvendes ICF eksempelvis som ramme for tværfaglige dokumenter, der beskriver et menneskes funktionsevne samt de mål, der arbejdes på for en periode. Funktionsevneoversigten som indeholder den enkeltes ressourcer og begrænsninger kan fungere som en statusbeskrivelse eller indgå i et dokument til fortløbende beskrivelse af borgerens hele situation.

De seneste par år er arbejdet med ICF som referenceramme undergået en udvikling, hvor funktionsevneskemaer er blevet mere præcise, idet man ikke blot beskriver funktionsevne under komponenter, men anvender kapitler og ofte ligeledes lokalt udarbejdede tjeklister eller forskningsbaserede ICF Core/Code Set (et udvalgt antal ICF kategorier til en defineret målgruppe), som en hjælp til at opnå ensartethed og konsistens i tværfaglige beskrivelser af borgerens funktionsevne.

ICF som klassifikation anvendes fortrinsvis i arbejdet med overordnede sundhedsbeslutninger og forskning. Der arbejdes på at gøre kodningsprocessen mere overskuelig gennem udarbejdelse af enten et Code Set (til en bredere målgruppe, fx svære handicap) eller Core Set, (til en afgrænset målgruppe, fx en diagnosegruppe) (9). Code Set og Core Set er et udvalgt sæt af kategorier, som udarbejdes gennem en helt bestemt kommunikationsproces kaldet Delfiteknikken eller den mere omfattende Delfimetode (10,11,12).

Et Core Set udvikles primært som et *Comprehensive Core Set*, der medtager de typiske og samtidig så få kategorier som muligt, men tilstrækkeligt til at give en udførlig og detaljeret tværfaglig beskrivelse af funktionsevne og funktionsevnenedsættelse. Fra dette udvælges et mindre antal koder til et *Brief Core Set*, der indeholder de vigtigste og samtidig så få kategorier som muligt, men tilstrækkeligt til at beskrive funktionsevne og funktionsevnenedsættelse i den specifikke tilstand (10,11,12). Eksempel på et Comprehensive og Brief Core Set udarbejdet til borgere med stroke (slagtilfælde) – se bilag 1. (13)

Hvis man arbejder med en målgruppe eller et område, hvor der ikke er udarbejdet et Core Set/Code Set, kan man udarbejde sin egen tjekliste, der kan være ICF/ICF-CY kategorier på forskellige niveauer og detaljeringsgrad, se side 16.

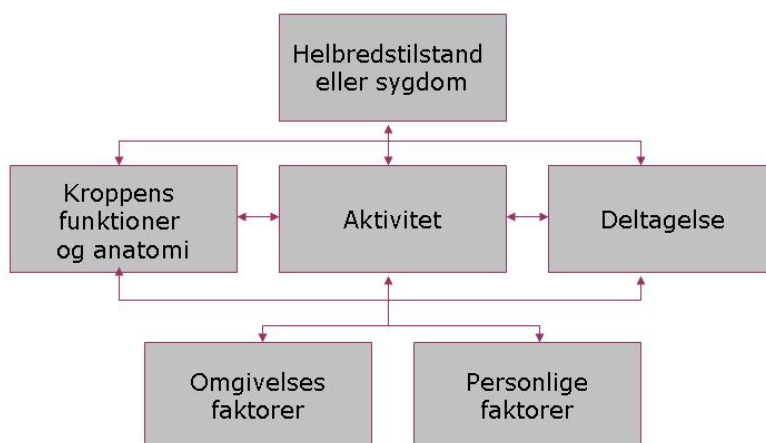
En tjekliste er et redskab, der ikke er udarbejdet efter Delfimetoden eller –teknik.

Tjeklister indeholder de kategorier, der giver mening at anvende i en bestemt sammenhæng, og kan anvendes af en enkelt faggruppe eller tværfagligt. Den kan udarbejdes med henblik på anvendelse til en bestemt målgruppe fx patienter med vægtproblemer, til socialt udsatte eller til skolebørn med svære handicaps. Når man vælger kategorier til en tjekliste, kan man evt. undersøge, om der er udarbejdet et Core Set/Code Set på tilgrænsende områder og tage udgangspunkt i dette.

4. Præsentation af ICF modellen

ICF er dels en interaktionsmodel og dels en klassifikation, der omfatter biologiske, psykologiske og sociale forhold. Overordnet forsøger modellen at illustrere kompleksiteten af funktionsevne og funktionsevnenedsættelse, der skal ses som dynamisk samspil mellem helbredstilstand og kontekstuelle faktorer.

ICF modellen (figur 1) illustrerer, at komponenterne i funktionsevnen – krop, aktivitet og deltagelse - påvirker hinanden gensidigt, og at den samlede funktionsevne påvirkes af helbredsforhold, men også at helbredsforhold kan påvirke funktionsevnen. Endeligt illustrerer modellen, hvordan de kontekstuelle faktorer - omgivelsesfaktorer og personlige faktorer - kan påvirke den enkeltes funktionsevne positivt eller negativt. Den sætter fokus på funktionsevne som en kompleks, multifaktoriel og dynamisk størrelse, hvor man kan forestille sig modellen som en tredimensionel figur, hvis elementer roterer i forhold til hinanden. Ændringer i én komponent kan skabe ændringer indenfor flere komponenter i systemet.

Figur 1: ICF modellen

ICF er en anvendelig model i forbindelse med rehabilitering, idet inddelingen i komponenter giver mulighed for at systematisere og afdække alle aspekter i en persons liv, inkl. de omgivelser som personen er en del af. ICF er en bio-psyko-social model, der forsøger at forbinde den medicinske model og den sociale model. Den medicinske model fremstiller typisk funktionsevne som knyttet til borgeren og den biologiske krop som følge af sygdom eller ulykke. Modsat knytter den sociale model ikke funktionsevne til borgeren, men forstår funktionsevne som noget der skabes i sociale processer og kontekster.

ICF modellen indeholder fem komponenter, der i det følgende defineres under hhv. **funktionsevnen: (Krop, aktivitet og deltagelse)**, og **kontekstuelle faktorer: (Omgivelsesfaktorer og personlige faktorer)**.

*Kroppens funktioner **b** (body functions)*: De funktionelle systemers fysiologiske funktioner. "Krop" refererer til hele den menneskelige organisme og omfatter således også psykologiske (og mentale) funktioner.

Funktionsnedsættelse: Problemer i kroppens funktioner eller kroppens anatomi som fx en væsentlig afvigelse eller mangel.

*Kroppens anatomi **s** (body structures)*: Kroppens forskellige dele som organer, lemmer og enkeltdele af disse.

Funktionsnedsættelse: Problemer i kroppens funktioner eller anatomi som f.eks. en væsentlig afvigelse eller mangel.

*Aktivitet **a** (activity)*: En persons udførelse af en opgave eller en handling.

Aktivitetsbegrænsninger: Vanskeligheder, som en person kan have ved udførelse af aktiviteter.

*Deltagelse **p** (participation)*: En persons involvering i dagliglivet.

Deltagelsesbegrænsninger: Vanskeligheder, som en person kan opleve ved involvering i dagliglivet.

Aktivitet og deltagelse kan vælges at beskrives samlet, hvis det ikke giver mening at adskille dem, og har så bogstavet **d**.

*Omgivelsesfaktorer **e** (environmental factors)*: De fysiske, sociale og holdningsmæssige omgivelser, som mennesker bor og lever deres liv i.

Personlige faktorer: Personens alder, køn, livserfaring, social status m.m. De personlige faktorer er ikke klassificerede.

5. ICF modellen anvendt som referenceramme

Dette afsnit indeholder case-eksempler, hhv. en børnecase, en voksencase og en case med fokus på arbejdsrettet rehabilitering. I eksemplerne tabel 1, 3 og 5 starter funktionsevnebeskrivelserne under kroppens funktioner, hvor man i daglig praksis kan man vælge den rækkefølge, der passer bedst til eget behov. Målsætning for rehabilitering tager som oftest udgangspunkt i borgernes ønsker og behov, hvorved det falder mest naturligt at starte med aktivitet og deltagelse.

På baggrund af funktionsevnebeskrivelserne i børne- og voksencase er efterfølgende vist eksempler på målsætning i tabel 2 og 4, tilføjet hvilke faggrupper, der er ansvarlige for de enkelte mål. Når dette er medtaget, er det for at understrege at mål er et vigtigt led og omdrejningspunktet for rehabiliteringsplanen, hvor også tidsfaktor, indsatser og evalueringer indgår.

5.1. Case 1 - Barn

Søren Mikkelsen

Søren er født på Aalborg sygehus 14 dage før termin. Da Søren var 1 ½ år gammel blev forældrene bekymrede for Søren's langsomme udvikling, der viste sig at have baggrund i diagnosen Fragilt X-syndrom, der er et genetisk betinget syndrom med fysiske, kognitive og

neuropsykologiske problemer. Tilstanden går også under betegnelsen Martin-Bells syndrom (Kilde: Lægehåndbogen, Online)

I tabel 1 beskrives Søren's funktionsevne, hvor ICF/ICF-CY er anvendt som referenceramme.

Tabel 1

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte komponenter

Navn: Søren Mikkelsen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson: Dato:
	Funktionsevnebeskrivelse	
Kroppens funktioner	<p>Søren har svært ved at fastholde opmærksomheden under leg og andre daglige aktiviteter. I løbet af dagen er der flere gange hvor han trækker sig ind i sig selv eller virker anspændt.</p> <p>Det er vores indtryk at Søren forstår en del, men han er meget glad for den visuelle guidning, der gives.</p> <p>Søren reagerer negativt på taktil påvirkning specielt let berøring.</p> <p>Søren har vanskeligheder med udtale, og han stammer en del, specielt når han har rigtig meget at fortælle. Talen er meget hurtig, ligesom han snubler over en del ord.</p> <p>Det er nedsat oralmotorisk funktion, hvilket bliver tydeligt når Søren spiser. Han spiser almindelig kost, men pga. nedsat muskelkraft og nedsat muskeltonus har han svært ved at lukke læber og ved at tygge maden.</p> <p>Søren er generelt hypermobil og har nedsat muskeltonus, hvilket er medvirkende til den forsinkede motoriske udvikling.</p> <p>Under gang "klasker" hans fødder i jorden, fodudviklingen er mangelfuld og han falder ind på indre fodrand. Han er dog blevet mere muskulær udholdende indenfor det sidste halve år.</p>	
Kroppens anatomi		
Aktivitet/deltagelse	<p>Søren putter sikkert formerne rund, firkant og trekant i puttebakke. Det lykkes ind i mellem med sekskant og stjerne.</p> <p>Søren bygger tårn af 6 klodser og vælter det igen.</p> <p>Når man taler med Søren, kan det være svært at vurdere, om han opfatter mundtlige beskeder konkret eller billedligt på grund af vanskeligheder med udtale. Det kan være svært for udefrakommende at kommunikere med Søren pga. hans vanskeligheder med udtale, specielt hvis samtalen ikke omhandler den konkrete kontekst.</p> <p>Når han forsøger at fortælle en lille historie, er det i sætninger på op til 3 - 5 ord. Søren holder af at lytte til sang, men synger endnu ikke selv.</p> <p>Søren bruger tre fingre når han håndterer små genstande som fx rosiner og mønter.</p> <p>Han er blevet mere udholdende og kan nu gå længere ture i skoven. Søren kan hoppe et enkelt hop, men ikke flere hop fremad med samlede ben. Han løber lidt kluntet og langsommere end jævnaldrende.</p> <p>Søren hjælper til ved af og påklædning. Han kan selv tage sko, strømper og åbenstående jakke af. Han er selvhjulpnen ved måltidet og spiser selv med gaffel og ske. Han spiser almindelig kost.</p>	

	<p>Når mor tilbereder mad, vil Søren gerne hjælpe til og han dækker bord ved at sætte en tallerken på bordet af gangen.</p> <p>Søren leger kun med legetøj i kort tid før han fortsætter til næste leg. Han iagttager når andre børn leger og leger parallel leg. Han er endnu ikke begyndt at lege rollelege, men kan med hjælp fra en voksen deltage i billedlotteri.</p>
Omgivelser	<p>Søren anvender specialfremstillet bestik og specielt tilpasset stol for at understøtte en god siddestilling.</p> <p>Når Søren skal læse bog foregår det i skærmede lokaler.</p> <p>Søren bor sammen med sine forældre og lillebror på 2 år. Familien har en hund, som Søren er meget glad for.</p> <p>Han går i børnehave med specialpædagogisk støtte.</p> <p>Moderen får kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, da hun går hjemme og passer Søren.</p>
Personlige faktorer	Dreng, 4 år

Efter kortlægning af funktionsevnen uddrages problemområder, hvorefter der udarbejdes mål, der indgår i en rehabiliterings-/handleplan. Desuden kan der angives hvem der er hovedansvarlig fagperson for arbejdet med det enkelte mål – se tabel 2.

Tabel 2 Målsætning og ansvarsfordeling til brug i rehabiliterings-/handleplan

Vedr. Søren Mikkelsen, Cpr. nr. xxxxxx-yyyy					
Problemområder	Mål	Ansvarsfordeling			
		F*	E*	P*	TP*
Tilegne sig forståelse af simple begreber	Søren kommer formerne sekskant og stjerne i puttekaske - om 3 måneder		x	x	
Tale	Søren taler i 5 – 6 ords sætninger - om 3 måneder				x
Bevæge sig omkring	Søren hopper 2 hop fremad med samlede ben - om 3 måneder	x			
Fællesleg	Søren leger hund, ved at gå – i rolleleg styret af en voksen, - om 3 måneder			x	
Fastholdelse af opmærksomhed	Søren holder opmærksomhed ved oplæsning af 3 – 5 sider af en Tottebog, i roligt lokale sammen med en voksen og et andet barn – om 3 måneder		x	x	x

* F = fysioterapeut, E = ergoterapeut, P = pædagog, TP = talepædagog

5.2. Case 2 - Voksen

Jørgen Jensen 59 år

Er uddannet snedker og i arbejde. Er gift og har to voksne døtre.

Jørgen har for et par år siden fået konstateret sukkersyge, der udelukkende behandles med diætbehandling og er ellers rask. For en uge siden fik Jørgen, i forbindelse med hårdt havearbejde, pludselig en højresidig hæmorrhagia cerebri, hvilket resulterede i en venstresidig hemiparese. Han blev indlagt akut på neurologisk afdeling og en uge efter overflyttet til genoptræningsafsnit på lokalt sygehus.

I tabel 3 beskrives Jørgens funktionsevne, hvor ICF/ICF-CY er anvendt som referenceramme.

Tabel 3

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte komponenter

Navn:	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:
		Dato:
	Funktionsevnebeskrivelse	
Kroppens funktioner	<p>Jørgen er følelsesmæssigt afladet fx viser han ikke glæde, når han får besøg af kone og børn.</p> <p>Han har store hukommelsesvanskeligheder og er ikke altid orienteret i tid og sted.</p> <p>Han har ikke forståelse for sin sygdomssituation, der bl.a. viser sig ved, at han ikke kan holde en sukkerfri diæt.</p> <p>Når man stiller Jørgen spørgsmål, går der lang tid inden han svarer.</p> <p>Jørgen har svært ved at tilsidesætte behov fx skal han have mad her og nu, når han føler sult.</p> <p>Når Jørgen spilder på ve. side af kroppen, lægger han ikke mærke til det.</p> <p>Jørgen har stærkt nedsat sensibilitet i afficerede side af kroppen og klager desuden over smerter i underarmens fleksorer.</p> <p>Under spisning får Jørgen ofte maden i den gale hals.</p> <p>Jørgen har ikke kontrol over vandladning.</p> <p>Der er nedsat ledbevægelighed i ve. fodled samt øget tonus i ve. arm og ben.</p>	
Kroppens anatomi		
Aktivitet/deltagelse	<p>Når Jørgen skal forflytte sig fra en stilling til en anden, har han behov for hjælp af en person.</p> <p>Han kan gå få skridt med assistance af en person, eller vha. rollator og kan komme omkring i kørestol ved egen hjælp.</p> <p>Jørgen klarer selv at vaske ansigt, mave og ve. arm Han hjælper til ved af og påklædning af overkrop, men skal mindes om, hvilken arm han skal begynde med og skal have hjælp til at få bukser og strømper på. Han skal have hjælp i forbindelse med toiletbesøg, da han ikke kan tørre sig selv.</p> <p>Jørgen kan selv spise med højre hånd, men skal have hjælp til at have maden skåret ud.</p> <p>Det er vanskeligt for Jørgen at tilpasse sin adfærd i samværet med andre, fx siger han "fandens", når nogle gerne vil i samtale med ham.</p> <p>Jørgen er ikke længere i stand til at overskue familiens økonomi og foretage budgetberegninger.</p> <p>Jørgen kan ikke længere deltage i kortspil med vennerne.</p>	

Omgivelser	Jørgen får smertestillende medicin pga. smerter i underarmens bøjemusklér. Får blød kost pga. tendens til fejlsynkning. Hjælpe midler: kørestol, rollator. Bor i gammel ejendom, med 3 trappetrin til hoveddøren. Konen ser ikke længere sin mand, som den beslutningsdygtige og handlekraftige person han var tidligere og udviser overbærenhed.
Personlige faktorer	39 årig mand, der har svært ved at mestre sin aktuelle situation

Efter kortlægning af funktionsevnen uddrages problemområder, hvorefter der udarbejdes mål, der indgår i en rehabiliterings-/handleplan. Desuden kan der angives hvem der er hovedansvarlig fagperson for arbejdet med det enkelte mål – se tabel 4.

Tabel 4

Målsætning og ansvarsfordeling til brug i rehabiliterings-/handleplan

Vedr. Jørgen Jensen Cpr. nr. xxxxxx – yyyy						
Problemområder	Mål	Ansvarsfordeling				
		F*	E*	S*	SR*	P*
Gå korte afstande	Jørgen går selv mere end 10 meter med en rollator på fortorv - om 1 måneder	x				
Af – påklædning	Jørgen tager alt tøj på undtagen strømper og knappe knapper - om 1 måned		x	x		
Regulere adfærd i samspil med andre	Der er foretaget en neuropsykologisk udredning - om 1 måned.					x
Urininkontinens	Jørgen går på toilet hver 3. time og inden sengetid - om 1 måned			x		
Udformning, materialer og teknologi til adgangsveje i private bygninger	Der er etableret en rampe til hoveddøren i hjemmet inden Jørgen skal hjem om 1 måned.		x			

F = fysioterapeut, E = ergoterapeut, S = sygeplejerske, SR = socialrådgiver, P = psykolog

5.3. Case 3 – Arbejdsrettet rehabilitering

Denne case og efterfølgende eksempler på anvendelse er inspireret af ICF Core Sets, manual for klinisk praksis, udarbejdet af ICF Research Branch, under WHO (2).

Mona Rasmussen 39 år

Mona er en 39-årig gartner, hvis arbejde er temmelig tungt med mange forskellige fysiske stillinger og svære positioner for krop og ryg. For 12 måneder siden var Mona så uheldig at falde ned fra en stige, da hun var ved at fælde et træ. Dette forårsagede en diskusprolaps mellem 6. og 7. cervicalhvirvel og fraktur af 5. og 6. lumbalhvirvler, hvilket medførte tryk på rygmærven.

12 måneder efter uheldet er Mona stadig sygemeldt fra sit arbejde og lider ofte af følgevirkninger i form af stress og depressive tanker.

MR er fraskilt og lever med ny partner og sin 11-årige søn i en fire værelses lejlighed med terrasse og en lille have.

Mona har deltaget i et intensivt rehabiliteringsprogram, indeholdende arbejdsrettede interventioner, træningsøvelser, psykologisk coaching, og der forelægger en lægelig udtalelse, der anbefaler, at Mona ændrer profession. Den lægelige vurdering lød på, at Mona havde fuld arbejdskapacitet for let arbejde (hvor let arbejde er defineret som at kunne stå op 6 af de 8 arbejdstimer, foretage konstant løft på 5 kg og midlertidige løft på 10 kg)

I tabel 5 beskrives Monas funktionsevne, hvor ICF/ICF-CY er anvendt som referenceramme.

Tabel 5

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte komponenter

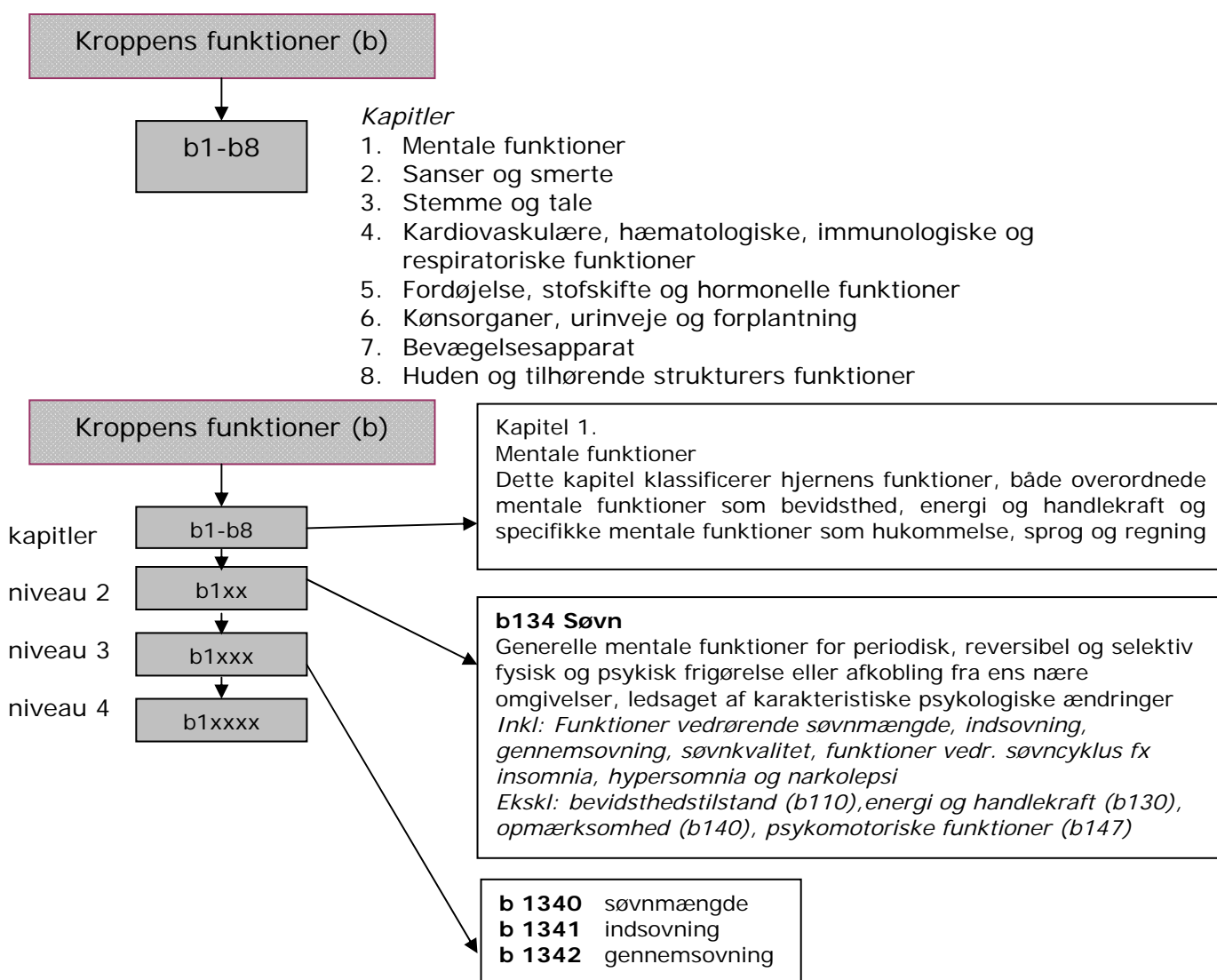
Navn: Mona Rasmussen	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:
Cpr. nr. xxxxxx-yyyy		Dato:
	Funktionsevnebeskrivelse	
Kroppens funktioner	Mona oplyser, at hun bliver træt ved udførelse af daglige aktiviteter pga. manglende energi. Oplyser endvidere at hun er bange for at skade sig selv. Hun er meget sensitiv og reagerer nemt med vrede eller tårer. Føler sig blokeret i beslutningstagninger og har problemer med at planlægge og udføre nødvendige opgaver i relation til sin fremtid. Mona har konstante smerter i hvile, der breder sig til ryggen, når hun løfter armene. Når hun sidder længere end 30 minutter breder en smerte sig fra lænden til knæene, der forhindrer hende i at stå op og i stedet kræver liggende stilling indtil smerterne forsvinder. Bevægelse og udførelse af øvelser er begrænset pga. tiltagende træthed.	
Aktivitet og deltagelse	Mona oplyser, at hun pga. træthed har store problemer med at udføre de daglige opgaver, bl.a. husarbejde. Samtidig føler hun sig konstant stresset og har problemer med at reagere hensigtsmæssigt i stresssituationer.. Under gang får Mona smerter i benene efter 30 min, der medfører at hun må sætte eller lægge sig ned. Også trappegang er vanskelig pga. smerter i benene. I kontakten med andre mennesker, der ikke er nære relationer, har Mona svært ved at styre følelsesmæssige impulser. Arbejdsmæssigt kan Mona aktuelt ikke udføre sit job som gartner.	

Omgivelser	Samlever er en stor støtte for Mona. Hendes 12 årige søn har problemer i skole og blandt venner og uddannelsen kræver meget energi af ham. Har stadig en kontakt med sin arbejdsgiver. Umiddelbart efter uheldet modtog Mona den nødvendige behandling, men i efterforløbet synes hun ikke at der er tilbud nok til at komme videre. Der er bevilget økonomiske midler til en vurdering af arbejdsfunktionen i forbindelse med genoptagelse af arbejde eller evt. omskoling.
Personlige faktorer	39 årig kvinde

6. Præsentation af ICF klassifikationen

Hver af de fem komponenter i ICF modellen er opdelt i emneinddelt kapitler. Under hvert kapitel er en underopdeling i kategorier på forskellige niveauer, med specificering og detaljering af emnet. Komponenternes kapitelloversigt findes i bilag 5.

Nedenstående vises et eksempel på den hierarkiske opbygning med udgangspunkt i komponenten kroppens funktioner, kapitel 1 - mentale funktioner, ICF kategori b134 (søvn) på hhv. 2. og 3. niveau.

Funktionsevnenedsættelse er angivet med gradientniveauer:

Ved vurdering af omfanget eller sværhedsgraden af en givet helbredsrelateret funktionsevne, er det nødvendigt at der anvendes en eller flere gradienter efter en ICF kategori. En kategori med en gradient kaldes en kode. Uden gradient har kategorien ingen informationsværdi. Gradienten placeres efter den numeriske kategori, efterfulgt af et punktum.

Gradienterne er inddelt som følgende:

- 0 - intet problem 0 – 4 %
 - 1 – let problem 5 – 24 %
 - 2 – moderat problem 25 – 49 %
 - 3 – alvorligt problem 50 – 95 %
 - 4 - komplet problem 96 – 100 %
-
- 8 – uden specifikation
 - 9 - ikke relevant

Kroppens funktioner indeholder én gradient, der udtrykker graden af funktionsnedsættelsen fx udtrykker b 167.1 en let funktionsnedsættelse i sprogfunktionen.

Kroppens anatomi indeholder tre gradienter:

- Graden af funktionsnedsættelsen
- Arten af funktionsnedsættelsen
- Lokalisationen af funktionsnedsættelsen

Aktivitet og deltagelse indeholder fire gradienter:

- Udførelse
- Kapacitet uden assistance
- Kapacitet med assistance
- Udførelse uden assistance

Omgivelsesfaktorer indeholder to gradienter:

- Fremmede indflydelse for funktionsevnen
- Hæmmende indflydelse for funktionsevnen

For yderligere information om ICF henvises til bogudgivelserne ICF (Sundhedsstyrelsen, 2003; ICF-CY WHO, 2007).

7. ICF anvendt som klassifikation

Dette afsnit indeholder eksempler på anvendelse af ICF som klassifikation, hvor funktionsevnen, fra de beskrevne cases i tidligere afsnit, er skrevet ind i kapitler under de enkelte komponenter – i eksemplerne tabel 6, 7 og 8. Endvidere har to ICF kyndige – uafhængigt af hinanden - linket meningsgivende udsagn fra børne- og voksencasen til ICF kategorier. Dette præsenteres i en funktionsevnevurdering og medtages i eksemplerne tabel 9 og 10. I eksemplerne er det første gradient (udførelse) indenfor aktivitet og deltagelse, der indgår.

Tabel 6

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte kapitler (domæner)

Vedrørende Søren Mikkelsen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy
AKTIVITETER OG DELTAGELSE
Kapitel 1 Læring og anvendelse af viden Søren putter sikkert formerne rund, firkant og trekant i puttebakke. Det lykkes ind i mellem med sekskant og stjerne.
Kapitel 2 Almindelige opgaver og krav Søren bygger tårn af 6 klodser og vælter det igen.
Kapitel 3 Kommunikation Når man taler med Søren, kan det være svært at vurdere, om han opfatter mundtlige beskeder konkret eller billedligt på grund af vanskeligheder med udtale. Det kan være vanskeligt for udefrakommende at kommunikere med Søren pga. hans vanskeligheder med udtale, specielt hvis samtalen ikke omhandler den konkrete kontekst. Når han forsøger at fortælle en lille historie, er det i sætninger på op til 3 - 5 ord. Søren holder af at lytte til sang, men synger endnu ikke selv.
Kapitel 4 Bevægelse og færden Søren bruger tre fingre når han håndterer små genstande som fx rosiner og mønter. Han er blevet mere udholdende og kan nu gå med på længere ture i skoven. Søren kan hoppe et enkelt hop, men ikke flere hop fremad med samlede ben. Han løber lidt kluntet og langsommere end jævnaldrende.
Kapitel 5 Omsorg for sig selv Søren hjælper til ved af og påklædning. Han kan selv tage sko, strømper og åbenstående jakke af. Han er selvhjulpnen ved måltidet og spiser selv med gaffel og ske. Han spiser almindelig kost.
Kapitel 6 Husførelse Når mor tilbereder mad, vil Søren gerne hjælpe til og han dækker bord ved at sætte en tallerken på bordet af gangen.
Kapitel 7 Interpersonelt samspil og kontakt
Kapitel 8 Vigtige livsområder Søren leger kun med legetøj i kort tid før han fortsætter til næste leg. Han iagttager når andre børn leger og leger parallel leg. Han er endnu ikke begyndt at lege rollelege, men kan med hjælp fra en voksen deltage i billedlotteri.
Kapitel 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab
KROPPENS FUNKTIONER
Kapitel 1 Mentale funktioner Søren har svært ved at fastholde opmærksomheden under leg og andre daglige aktiviteter. I løbet af dagen er der flere gange hvor han trækker sig ind i sig selv eller virker anspændt. Det er vores indtryk at Søren forstår en del, men han er meget glad for den visuelle guidning, der gives.
Kapitel 2 Sanser og smerte Søren reagerer negativt på taktil påvirkning specielt let berøring.
Kapitel 3 Stemme og tale Søren har vanskeligheder med udtale, og han stammer en del, specielt når han har rigtig meget at fortælle. Talen er meget hurtig, ligesom han snubler over en del ord.
Kapitel 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner

Kapitel 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner Det er nedsat oralmotorisk funktion, hvilket bliver tydeligt når Søren spiser. Han spiser almindelig kost, men pga. nedsat muskelkraft og nedsat muskeltonus har han svært ved læbelukke og ved at tygge maden.
Kapitel 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning
Kapitel 7 Bevægeapparatet Søren er generelt hypermobil og har nedsat muskeltonus, hvilket er medvirkende til den forsinkede motoriske udvikling. Under gang "klasker" hans fødder i jorden, fodudviklingen er mangelfuld og han falder ind på indre fodrand. Han er dog blevet mere muskulær udholdende indenfor det sidste halve år.
Kapitel 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner
OMGIVELSESAKTØRER
Kapitel 1 Produkter og teknologi Søren anvender specialfremstillet bestik og specielt tilpasset stol for at understøtte en god siddestilling. Når Søren skal læse bog foregår det i skærmede lokaler.
Kapitel 2 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne
Kapitel 3 Støtte og kontakt Søren bor sammen med sine forældre og lillebror på 2 år. Familien har en hund, som Søren er meget glad for. Han går i børnehave med specialpædagogisk støtte.
Kapitel 4 Holdninger
Kapitel 5 Tjenester, systemer og politikker Moderen får kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Tabel 7

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte kapitler (domæner)

Funktionsevnebeskrivelse med ICF som referenceramme
Vedr. Jørgen Jensen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy
AKTIVITETER OG DELTAGELSE
Kapitel 1 Læring og anvendelse af viden
Kapitel 2 Almindelige opgaver og krav
Kapitel 3 Kommunikation
Kapitel 4 Bevægelse og færden Når Jørgen skal forflytte sig fra en stilling til en anden, har han behov for hjælp af en person. Han kan gå få skridt med assistance af en person, eller vha. rollator og kan komme omkring i kørestol ved egen hjælp.
Kapitel 5 Omsorg for sig selv Jørgen klarer selv at vaske ansigt, mave og ve. arm Han hjælper til ved af og påklædning af overkrop, men skal mindes om, hvilken arm han skal begynde med og skal have hjælp til at få bukser og strømper på. Han skal have hjælp i forbindelse med toiletbesøg, da han ikke kan tørre sig selv. Jørgen kan selv spise med højre hånd, men skal have hjælp til at have maden skåret ud.
Kapitel 6 Husførelse
Kapitel 7 Interpersonelt samspil og kontakt Det er vanskeligt for Jørgen at tilpasse sin adfærd i samværet med andre, fx siger han "fandens", når nogle gerne vil i samtale med ham.
Kapitel 8 Vigtige livsområder Jørgen er ikke længere i stand til at overskue familiens økonomi og foretage budgetberegninger.
Kapitel 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab Jørgen kan ikke længere deltage i kortspil med vennerne.
KROPPENS FUNKTIONER
Kapitel 1 Mentale funktioner Jørgen er følelsesmæssigt afladet fx viser han ikke glæde, når han får besøg af kone og børn. Han har store hukommelsesvanskeligheder og er ikke altid orienteret i tid og sted. Han har ikke forståelse for sin sygdomssituation, der bl.a. viser sig ved, at han ikke kan holde en sukkerfri diæt. Når man stiller Jørgen spørgsmål, går der lang tid inden han svarer. Jørgen har svært ved at tilsidesætte behov fx skal han have mad her og nu, når han føler sult. Når Jørgen spilder på ve. side af kroppen, lægger han ikke mærke til det.
Kapitel 2 Sanser og smerte Jørgen har stærkt nedsat sensibilitet i afficerede side af kroppen og klager desuden over smerter i underarmens fleksorer.
Kapitel 3 Stemme og tale
Kapitel 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner
Kapitel 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner Under spisning får Jørgen ofte maden i den gale hals.
Kapitel 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning Jørgen har ikke kontrol over vandladning.
Kapitel 7 Bevægeapparatet Der er nedsat ledbevægelighed i ve. fodled samt øget tonus i ve. arm og ben.
Kapitel 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner

Tabel 8

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under de enkelte kapitler (domæner)

Funktionsevnebeskrivelse med ICF-CY som referenceramme
Vedrørende Mona Rasmussen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy
AKTIVITETER OG DELTAGELSE
Kapitel 1 Læring og anvendelse af viden
Kapitel 2 Almindelige opgaver og krav Mona oplyser, at hun pga. træthed har store problemer med at udføre de daglige opgaver, bl.a. husarbejde. Samtidig føler hun sig konstant stresset og har problemer med at reagere hensigtsmæssigt i stresssituationer.
Kapitel 3 Kommunikation
Kapitel 4 Bevægelse og færden Under gang får Mona smerter i benene efter 30 min, der medfører at hun må sætte eller lægge sig ned. Også trappegang er vanskelig pga smerter i benene.
Kapitel 5 Omsorg for sig selv
Kapitel 6 Husførelse
Kapitel 7 Interpersonelt samspil og kontakt I kontakten med andre mennesker, der ikke er nære relationer, har Mona svært ved at styre følelsesmæssige impulser.
Kapitel 8 Vigtige livsområder Arbejdsområde kan Mona aktuelt ikke udføre sit job som gartner.
Kapitel 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab
KROPPENS FUNKTIONER
Kapitel 1 Mentale funktioner Mona oplyser, at hun bliver træt ved udførelse af daglige aktiviteter pga. manglende energi. Oplyser endvidere at hun er bange for at skade sig selv. Hun er meget sensitiv og reagerer nemt med vrede eller tårer. Føler sig blokeret i beslutningstagninger og har problemer med at planlægge og udføre nødvendige opgaver i relation til sin fremtid.
Kapitel 2 Sanser og smerte Mona har konstante smerter i hvile, der breder sig til ryggen, når hun løfter armene. Når hun sidder længere end 30 minutter breder en smerte sig fra lænden til knæene, der forhindrer hende i at stå op og i stedet kræver liggende stilling indtil smerterne forsvinder.
Kapitel 3 Stemme og tale
Kapitel 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner Bevægelse og udførelse af øvelser er begrænset pga. tiltagende træthed
Kapitel 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner
Kapitel 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning
Kapitel 7 Bevægeapparatet
Kapitel 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner
OMGIVELSESAKTØRER
Kapitel 1 Produkter og teknologi
Kapitel 2 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne
Kapitel 3 Støtte og kontakt Samlever er en stor støtte for Mona. Hendes 12 årige søn har problemer i skole og blandt venner og uddannelsen kræver meget energi af ham. Har stadig en kontakt med sin arbejdsgiver.

Kapitel 4 Holdninger

Kapitel 5 Tjenester, systemer og politikker

Umiddelbart efter uheldet modtog Mona den nødvendige behandling, men i efterforløbet synes hun ikke at der er tilbud nok til at komme videre.

Der er bevilget økonomiske midler til en vurdering af arbejdsfunktionen i forbindelse med genoptagelse af arbejde eller evt. omskoling.

Tabel 9
Funktionsevnevurdering med ICF-CY som klassifikation

Vedr. Søren Mikkelsen, Cpr. nr. xxxxxx-yyyy										
ICF kategori/gradienter	0	1	2	3	4					
Aktivitet og deltagelse										
d 1370 Tilegne sig forståelse af simple begreber										
d 2104 gennemføre en enkel opgave										
d 310 forstå mundtlige meddelelser										
d 330 tale										
d 332 sang										
d 440 bruge hånd										
d 450 gå										
d 455 bevæge sig omkring										
d 540 af og påklædning										
d 550 spise										
d 6604 hjælpe andre med ernæring										
d 8800 lege for sig selv										
d 8801 iagttage leg										
d 8802 parallel leg										
d 8803 fællesleg										
Kroppens funktioner										
b 1400 fastholdelse af opmærksomhed										
b 126 temperament og personlighed										
b 152 følelsesfunktioner										
b 16700 forståelse af talt sprog										
b 265 berøringssans										
b 320 udtale										
b 330 talefærdighed og talerytme										
b 3300 frembringelse af lyd										
b 510 fødeindtagelse										
b 710 ledbevægelighed										
b 735 muskeltonus										
b 740 muskulær udholdenhed										
b 770 gangmønstre										
	fremmer					hæmmer				
Omgivelsesfaktorer	4+	3+	2+	1+	0	1	2	3	4	
e 1151 hjælpemidler og særlig teknologi til personligt brug i hverdagen										
e 155 udformning, materialer og teknologi i private bygninger										
e 310 opvækstfamilie										
e 340 personlige omsorgsgivere og personlige hjælpere										
e 350 tamme dyr										
e 570 tjenester, systemer eller politikker vedrørende social sikring										

* 0 = Intet problem (0-4%), 1 = let problem (5 - 24%), 2 = moderat problem (25-49%) 3 = alvorligt problem (50 - 95%), 4 = komplet problem (96 - 100%)

Tabel 10
Funktionsevnevurdering med ICF som klassifikation

Vedrørende Jørgen Jensen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy										
ICF kategori/gradienter	0	1	2	3	4					
Aktivitet og deltagelse										
d 420 forflytte sig										
d 4500 gå korte afstande										
d 460 færden i forskellige omgivelser										
d 510 vaske sig										
d 530 gå på toilet										
d 540 af- og påklædning										
d 550 spise										
d 7202 regulere adfærd i samspil med andre										
d 860 varetage basale økonomiske transaktioner										
d 920 deltage i rekreative aktiviteter og fritidsaktiviteter										
Kroppens funktioner										
b 114 orienteringsevne										
b 1304 impuls kontrol										
b 144 hukommelse										
b 1521 regulering af følelser										
b 1600 tankehastighed										
b 1644 indsigt										
b 180 oplevelse af eget selv og af tidsforløb										
b 265 berøringssans										
b 28014 smerter i obverekstremitet										
b 5105 synkefunktion										
b 6202 urininkontinent										
b 7100 ledbevægelighed i ét led										
b 7352 muskeltonus i en halvdel af kroppen										
	fremmer					hæmmer				
Omgivelsesfaktorer	4+	3+	2+	1+	0	1	2	3	4	
e 1100 fødevarer										
e 1101 lægemidler										
e 1200 almindelige produkter og teknologi til indendørs og udendørs mobilitet og transport										
e 1550 udformning, materialer og teknologi til adgangsveje i private bygninger										
e 410 individuelle holdninger i nærmeste familie										

I tabel 11 og 12 opstilles eksempler på målsætning med ansvarsfordeling, der indgår i en rehabiliterings-/handleplan. ICF anvendes som klassifikation med fokusområder, rollefordeling og måling af ændring af funktionsevnen vha. gradienter.

Tabel 11
Målsætning, ansvarsfordeling og målvurdering til brug i rehabiliterings-/handleplan

Vedrørende Søren Mikkelsen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy								
Indsatsområder	Mål	Ansvarsfordeling blandt faggrupper						
Aktivitet og deltagelse		F*	E*	P*	TP*	1.vurdering	mål	2.vurdering
d 1370 Tilegne sig forståelse af simple begreber	Søren kommer formerne sekskant og stjerne i puttekaske - om 3 måneder					1	0	0
d 2104 gennemføre en enkel opgave								
d 310 forstå mundtlige meddelelser								
d 330 tale	Søren taler i 5-6 ords sætninger - om 3 måneder					3	1	2
d 332 sang								
d 440 bruge hånd								
d 450 gå								
d 455 bevæge sig omkring	Søren hopper 2 hop fremad med samlede ben - om 3 måneder					2	0	1
d 540 af og påklædning								
d 550 spise								
d 6604 hjælpe andre med ernæring								
d 8800 lege for sig selv								
d 8801 iagttage leg								
d 8802 parallel leg								
d 8803 fællesleg	Søren leger hund, ved at gøre, i en rolleleg styret af voksen - om 3 måneder					3	2	2
Kroppens funktioner								
b 1400 fastholdelse af opmærksomhed	Søren holder opmærksomhed ved læsning af 3 – 5 sider fra Tottebog, i roligt lokale sammen med en voksen og et andet barn – om 3 måneder					3	2	3
b 126 temperament og personlighed								
b 152 følelsesfunktioner								
b 16700 forståelse af talt sprog								
b 265 berøringssans								
b 320 udtale								
b 330 talefærdighed og talerytme								
b 3300 frembringelse af lyd								
b 510 fødeindtagelse								
b 710 ledbevægelighed								
b 735 muskeltonus								
b 740 muskulær udholdenhed								
b 770 gangmønstre								
Omgivelsesfaktorer								
e 1151 hjælpemidler og særlig teknologi til personligt brug i hverdagen								
e 155 udformning, materialer og teknologi i private bygninger								
e 310 opvækstfamilie								
e 340 personlige omsorgsgivere og personlige hjælpere								
e 350 tamme dyr								
e 570 tjenester, systemer eller politikker vedrørende social sikring								

* F = fysioterapeut, E = ergoterapeut, P = pædagog, TP = talepædagog

* 0 = Intet problem (0-4%), 1 = let problem (5 - 24%), 2 = moderat problem (25-49%) 3 = alvorligt problem (50 - 95%), 4 = komplet problem (96 - 100%)

Tabel 12

Målsætning, ansvarsfordeling og målvurdering til brug i rehabiliterings-/handleplan

Vedrørende Jørgen Jensen Cpr. nr. xxxxxx-yyyy									
Indsatsområder	Mål	Ansvarsfordeling blandt faggrupper							
Aktivitet og deltagelse		F*	E*	S*	SR*	P*	1. vurdering	mål	2.vurdering
d 420 forflytte sig									
d 4500 gå korte afstande	Jørgen går selv mere end 10 meter med en rollator på fortov - om 1 måneder						3	1	3
d 460 færden i forskellige omgivelser									
d 510 vaske sig									
d 530 gå på toilet									
d 540 af- og påklædning	Jørgen tager alt tøj på undtagen strømper og knappe knapper - om 1 måned						2	0	2
d 550 spise									
d 7202 regulere adfærd i samspil med andre	Der er foretaget en neuropsykologisk udredning - om 1 måned.						3	1	2
d 860 varetage basale økonomiske transaktioner									
d 920 deltage i rekreative aktiviteter og fritidsaktiviteter									
Kroppens funktioner									
b 114 orienteringsevne									
b 1304 impuls kontrol									
b 144 hukommelse									
b 1521 regulering af følelser									
b 1600 tankehastighed									
b 1644 indsigt									
b 180 oplevelse af eget selv og af tidsforløb									
b 265 berøringssans									
b 28014 smerter i obverekstremitet									
b 5105 synkefunktion									
b 6202 urininkontinent	Jørgen går på toilet hver 3. time og inden sengetid - om 1 måned						2	0	2
b 7100 ledbevægelighed i ét led									
b 7352 muskeltonus i en halvdel af kroppen									
Omgivelsesfaktorer									
e 1100 fødevarer									
e 1101 lægemidler									
e 1200 almindelig produkter og teknologi til indendørs og udendørs mobilitet og transport									
e 1550 udformning, materialer og teknologi til adgangsveje i private bygninger	Der er etableret en rampe til hoveddøren i hjemmet inden Jørgen skal hjem - om 1 måned.						3	0	3
e 410 individuelle holdninger i nærmeste familie									

* F = fysioterapeut, E = ergoterapeut, S = sygeplejerske, SR = socialrådgiver, P = psykolog

7.1. ICF Core Set anvendelse i rehabilitering

WHO har udarbejdet ICF Core Set til forskellige grupper og områder. Et af dem er ICF Core Set for arbejdsrettet rehabilitering over tid (vocational rehabilitation in long term care) (14)

I WHO regi er ligeledes udarbejdet et Generic Set, bilag 6 til brug i en meget kort beskrivelse af funktionsvenen fx for en population. Pga. dets generelle relevans, anbefaler WHO, at de 7 ICF kategorier der er indeholdt i det Generiske Set, altid medtages som supplement ved brug af Brief Core set i praksis.

I nedenstående eksempel er ICF Core Set for vocational rehabilitation suppleret med Generic Set og indsat i skabelonen med komponenter. En fordel ved at anvende et Core/Code set (alternativt en tjekliste), er at man husker at komme omkring alle de områder, der er vigtige for den målgruppe, man arbejder med. I tabel 13 og 14 præsenteres eksempler med hhv. funktionsevnebeskrivelse og funktionsevnevurdering.

Tabel 13

ICF/ICF-CY som referenceramme hvor funktionsevnen er beskrevet under komponenter i skabelon med Brief Core Set for vocational rehabilitering og Generic Set

Navn:	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:	Brief Core Set for vocational rehabilitation og Generic Set
		Dato:	
Mona Rasmussen Cpr nr xxxxxx-yyyy			
Funktionsevnebeskrivelse			
Kroppens funktioner	Mona oplyser, at hun bliver træt ved udførelse af daglige aktiviteter pga. manglende energi. Oplyser endvidere at hun er bange for at skade sig selv. Hun er meget sensitiv og reagerer nemt med vrede eller tårer. Føler sig blokeret i beslutningstagninger og har problemer med at planlægge og udføre nødvendige opgaver i relation til sin fremtid. Mona har konstante smerter i hvile, der breder sig til ryggen, når hun løfter armene. Når hun sidder længere end 30 minutter breder en smerte sig fra lænden til knæene, der forhindrer hende i at stå op og i stedet kræver liggende stilling indtil smerterne forsvinder. Bevægelse og udførelse af øvelser er begrænset pga. tiltagende træthed		b130 Energi og handlekraft
			b152 Følelsesfunktioner
			b164 Overordnede kognitive funktioner
			b280 Opfattelse af smerter
			b455 Udholdenhed
Aktivitet/ deltagelse	Mona oplyser, at hun pga. træthed har store problemer med at udføre de daglige opgaver, bl.a. husarbejde. Samtidig føler hun sig konstant stresset og har problemer med at reagere hensigtsmæssigt i stresssituationer. Under gang får Mona smerter i benene efter 30 min, der medfører at hun må sætte eller lægge sig ned. Også trappegang er vanskelig pga. smerter i benene. I kontakten med andre mennesker, der ikke er nære relationer, har Mona svært ved at styre følelsesmæssige impulser. Arbejdsmæssigt kan Mona aktuelt ikke udføre sit job som gartner.		d155 Tillegne sig færdigheder
			d230 Udføre daglige rutiner
			d240 Klare stress og andre psykologiske krav
			d450 Gå
			d455 Bevæge sig omkring
			d720 Komplekst interpersonelt samspil
			d845 Finde, have og fratræde et job
			d850 Have lønnet beskæftigelse
Omgivelser	Samlever er en stor støtte for Mona. Hendes 12 årige søn har problemer i skole og blandt venner og uddannelsen kræver meget energi af ham. Har stadig en kontakt med sin arbejdsgiver. Umiddelbart efter uheldet modtog Mona den nødvendige behandling, men i efterforløbet synes hun ikke at der er tilbud nok til at komme videre. Der er bevilget økonomiske midler til en vurdering af arbejdsfunktionen i forbindelse med genoptagelse af arbejde eller evt. omskoling.		e310 Opvækstfamilie
			e330 Personer med ledende eller overordnet rolle
			e580 Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen
			e590 Tjenester, systemer og politikker vedrørende arbejdsmarked og beskæftigelse
Personlige faktorer			

Tabel 14

ICF/ICF-CY som klassifikation hvor funktionsevnen er vurderet under ICF kategorierne i Brief Core Set for vocational rehabilitering og Generic Set

Funktionsevneprofil – BCS Vocational Rehabilitation and Generic Set												
KROPPENS FUNKTIONER												
	Funktionsnedsættelse	0	1	2	3	4						
b130 Energi og handlekraft												
b152 Følelsesfunktioner												
b164 Overordnede kognitive funktioner												
b280 Opfattelse af smerter												
b455 Udholdenhed												
AKTIVITETER OG DELTAGELSE												
	Problemer P (evt opdele i P/C*)	0	1	2	3	4						
d155 Tilegne sig færdigheder		8										
d230 Udføre daglige rutiner												
d240 Klare stress og andre psykologiske krav												
d450 Gå												
d455 Bevæge sig omkring												
d720 Komplekst interpersonelt samspil												
d845 Finde, have og fratræde et job		9										
d850 Have lønnet beskæftigelse												
d855 Have ulønnet beskæftigelse		9										
OMGIVELSESFAKTORER												
	Fremmer/Hæmmer	+	+	+	+	0	1	2	3	4		
e310 Opvækstfamilie												
e330 Personer med ledende eller overordnet rolle												
e580 Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen												
e590 Tjenester, systemer og politikker vedrørende arbejdsmarked og beskæftigelse												
* performance - gør i vante omgivelser, capacity - gør i standardiserede omgivelser												

I tabel 15 vises et eksempel på, hvordan man kan fortage funktionsevnevurdering, kilde til information og supplerende bemærkninger udfor hver enkelt ICF kategori, der indgår i Vocational/Generic Set – her er medtaget første ICF kategori i Core Set for vocational rehabilitering. Netop den mulighed at kunne supplere en vurdering med prosa, har været et ønske fra flere fagpersoner, idet det kan være vanskeligt at udtrykke alle oplysninger vha. en skala.

Tabel 15
Delelementer i en rehabiliterings-/handleplan

Kroppens funktion = fysiologiske funktioner i kroppens systemer (inkl. psykologiske funktioner) <i>Hvor stort problem har personen indenfor.....</i>	intet	ilite	moderat	alvorligt	komplet	uden specifikation	ikke relevant
b130 Energi og handlekraft	0	1	2	3	4	8	9
Overordnede mentale funktioner af fysiologiske og psykologiske art, som får personen til at opnå tilfredsstillelse af specifikke behov og overordnede mål på en vedholdende måde. <i>Inkl.: Energiniveau, motivation, appetit, trang (inkl. til stoffer, som kan misbruges) og impuls kontrol</i> <i>Ekskl.: Bevidsthedstilstand (b110), temperament og personlighed (b126), søvn (b134), psykomotoriske funktioner (b147); følelsesfunktioner (b152)</i>							
Kilde til information - marker med X (evt. flere X)							
Case historie	x						
Oplysninger fra borgeren	x						
Klinisk undersøgelse							
Undersøgelsesresultater (tekniske)							
Beskrivelse af problemet							
Eksempel:							
Borgeren oplyser, at hun bliver træt ved udførelse af daglige aktiviteter pga manglende energi							

Yderligere eksempler på anvendelsesmuligheder kan ses i bilag 2,3 og 4.

8. Fordele og ulemper ved anvendelse af ICF og ICF-CY

Gennem projekter og tilbagemeldinger fra arbejdspladser, der på forskellig vis har arbejdet med ICF i praksis, har vi noteret os refleksioner over positive og negative aspekter ved anvendelse af ICF.

Nedenstående er givetvis ikke dækkende men blot nogle af de tilkendegivelser, vi er bekendt med.

De typiske positive tilkendegivelser er (15,16):

- Giver et helheds perspektiv på borgerens situation og en fælles referenceramme
- Giver et mere detaljeret billede af personen
- Giver mulighed for et bedre tværfagligt samarbejde med fælles viden og borgerens situation og kontekst
- Understreger vigtighed af samarbejde med familien
- Har fokus på aktivitet, deltagelse og omgivelser
- Giver et fælles sprog, der giver ensartethed i den tværfaglige beskrivelse af borgeren
- Giver struktur, oversigt og overblik og dermed en bredere skabelon for tværfaglig behandlingsplan

De typiske kritikpunkter er:

- For generel og for meget information
- Indfanger ikke alle relevante detaljer der er nødvendige for en vurdering
- Vanskelig at anvende til borgere med multiple problemområder
- Tidsfaktoren ved opstart af nyt redskab
- Svært at opdele funktionsevne efter ICF struktur

Kritikpunkter specielt når ICF anvendes som klassifikation:

- Fagpersoners viden, herunder tavs viden gengives ikke
- Kodning beskriver ikke klientens hele funktionsevne/funktionsevnenedsættelse dvs. at kodning bliver for upræcist og unuanceret til at kunne anvendes på en meningsfuld måde i et re/habiliteringsforløb
- Gradienter er for brede i procentinddelingen til at vurdere "mindre" funktionsevneændringer
- For få/for mange koder til den enkelte klient
- Det er en kold måde at præsentere et menneske, som objekt for den professionelles praksis
- Der er behov for en begrænsning af antal koder for at gøre ICF operationel i praksis, hvilket der arbejdes på.

Overordnet set har de arbejdspladser, der har arbejdet med ICF, efter en indkøringsperiode været mere positivt stemt overfor redskabet. Den ekstra tid det kræver at opstarte noget nyt, viste sig at være en god prioritering på sigt.

ICF er under stadig udvikling, og kun gennem arbejdet med ICF kan man drage sig erfaringer, der kan være med til at udvikle og udvide anvendelsen af ICF.

Vi er opmærksomme på at indhente erfaringer fra anvendelse af ICF, bl.a. via tovholderfunktion for et nationalt ICF/ICF-CY netværk for på den måde at opdatere og formidle de fordele og ulemper, man møder i praksis.

9. Referencer

1. Pless M, Granlund M. Handbok I att använda ICF och ICF-CY. Lund; Studentlitteratur, 2011
2. ICF Core Sets. Manual for Clinical Practice. Birckenbach J. Cieza A. Rauch A. Stucki G. 2012
3. Sundhedsstyrelsen. ICF- International klassifikation af funktionsevne, funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand. København; Munksgaard, 2003
4. WHO. ICF International Classification of Functioning Disability and health. 2001
5. International Classification of Functioning, Disability and health, Children and Youth Version. ICF-CY. WHO 2007
6. Kortlægning af ICF i Danmark. Rapport, MarselisborgCentret, 2008
7. Escorizo R, Stucki G. Disability Evaluation, Social Security, and the International Classification of Functioning, Disability and Health. J Occup Environ Med. 2013 Jun; 55(6): 644-51
8. Munk N, Harrison A. Integrating the international classification of functioning, disability, and health model into massage therapy research, education, and practice. Int J Ther Massage Bodywork. 2010 Dec 16;3 (4): 29-36.
9. Cieza A, Ewert T, Üstün B et al. Development og ICF Core sets for patients with chronic conditions. J Rehabil Med 2004; Suppl.44:9-11
10. Weigl M, Cieza A, Andersen C et al. Identification of relevant ICF categories in patients with chronic health conditions: A Delphi exercise
11. Stucki G, Cieza A, Ewert T et al. Application of the International Classification of Functioning Disability and Health in clinic practice. Disability and rehabilitation 2002; vol. 24, no 5:281-282
12. Finger M.E, Cieza A, Stoll J, Stucki G et al. Identification of Intervention categories for Psysical Therapy, based on the International Classification of Functioning, Disability and Health: a Delphi Exercise. Physical Therapy 2006; 9 (vol. 86):1203-1220
13. Geyh S, Cieza A, Schouten J et al. ICF Core Set for Stroke. J Rehabil med 2004; Suppl. 44: 135-141
14. Finger M.E, Escorpizo R, Glässel A, Gmünder H.P, Lückenkemper M et al. ICF Core Set for vocational rehabilitation: Results of an international consensus conference. Disability & Rehabilitation, 2012; 34(5): 429–438
15. ICF som dokumentation og monitoreringsredskab – anvendt til primært traumatiserede flygtninge. Rapport, MarselisborgCentret, 2009
16. Konference oplæg ved Eva Björck- Åkesson, ICF-CY konference d. 2.september 2010, link: http://www.marselisborgcentret.dk/fileadmin/filer/ICF-CY_konf_020910/Oplaeg_Eva_Bjoerck_AAkesson.pdf

10. Bilag

Bilag 1: Comprehensive og Brief Core Set til borgere med Stroke (slagtilfælde)

Kroppens funktioner	Aktivitet og deltagelse
b110 Bevidsthedstilstand	d115 Lytte
b114 Orienteringsevne	d155 Tilegne sig færdigheder
b117 Intellektuelle funktioner	d160 Fokuserer opmærksomhed
b126 Temperament og personlighed	d166 Læse
b130 Energi og handlekraft	d170 Skrive
b134 Søvn	d172 Regne
b140 Opmærksomhed	d175 Problemløsning
b144 Hukommelse	d210 Påtage sig en enkelt opgave
b152 Følelsesfunktioner	d220 Påtage sig flere opgaver
b156 Opfattelse	d230 Udføre daglige rutiner
b164 Overordnede kognitive funktioner	d240 Klare stress og andre psykologiske krav
b167 Sprogfunktioner	d310 Forstå mundtlige meddelelser
b172 Regnefunktioner	d315 Forstå nonverbale meddelelser
b176 Fastlægge rækkefølgen af sammensatte bevægelser	d325 Forstå skriftlige meddelelser
b180 Oplevelse af eget selv og af tidsforløb	d330 Tale
b210 Syn	d335 Bruge nonverbale meddelelser
b215 Funktioner af strukturer i og omkring øjet	d345 Skrive beskeder
b260 Dybdesensibilitet	d350 Samtale
b265 Berøringssans	d360 Anvende kommunikationsudstyr og -teknikker
b270 Temperatursans og opfattelse andre stimuli	d410 Ændre kropsstilling
b280 Opfattelse af smerter	d415 Fastholde kropsstilling
b310 Stemme	d420 Forflytte sig
b320 Udtale	d430 Løfte og bære
b330 Talefærdighed og talerytme	d440 Bruge hånd
b410 Hjerte	d445 Bruge hånd og arm
b415 Blodkar	d450 Gå
b420 Blodtryk	d455 Bevæge sig omkring
b455 Udholdenhed	d460 Færden i forskellige omgivelser
b510 Fødeindtagelse	d465 Færden med brug af udstyr
b525 Afføring	d470 Bruge transportmidler
b620 Vandladningsfunktioner	d475 Køre
b640 Seksualfunktioner	d510 Vaske sig
b710 Ledbevægelighed	d520 Kropspleje
b715 Ledstabilitet	d530 Gå på toilet
b730 Muskelstyrke	d540 Af- og påklædning
b735 Muskeltonus	d550 Spise
b740 Muskulær udholdenhed	d570 Varetage egen sundhed
b750 Motoriske reflekser	d620 Skaffe sig varer og tjenesteydelser
b755 Ufrivillige bevægelsesreaktioner	d630 Lave mad
b760 Viljebestemte bevægelser	d640 Lave husligt arbejde
b770 Gangmønstre	d710 Basalt interpersonelt samspil
Kroppens anatomi	d750 Skabe uformelle sociale relationer
s110 Hjernen	d760 Skabe familiære relationer
s410 Kredsløb	d770 Skabe intime relationer
s720 Skulder	d845 Finde, have og fratræde et job
s730 Overekstremitet	d850 Have lønnet beskæftigelse

s750 Underekstremiteter	d855 Have ulønnet beskæftigelse
Aktivitet og deltagelse (fortsat)	Omgivelsesfaktorer (fortsat)
d860 Varetage basale økonomiske transaktioner	e410 Individuelle holdninger i nærmeste familie
d870 Have økonomisk selvforvaltning	e420 Individuelle holdninger blandt venner
d910 Deltage i fællesskaber	e425 Individuelle holdninger blandt bekendte, ligesindede, kolleger, naboer og mennesker i lokalsamfundet
d920 Deltage i rekreative aktiviteter og fritidsaktiviteter	e440 Individuelle holdninger blandt omsorgsgivere og personlige hjælpere
Omgivelsesfaktorer	e450 Individuelle holdninger blandt sundhedspersonale
e110 Produkter og stoffer til indtagelse	e455 Individuelle holdninger blandt andre professionelle
e115 Produkter og teknologi til personligt brug i hverdagen	e460 Holdninger i samfundet
e120 Produkter og teknologi til personlig indendørs og udendørs mobilitet og transport	e515 Tjenester, systemer og politikker vedrørende indretning og opførelse af bygninger
e125 Produkter og teknologi til kommunikation	e525 Tjenester, systemer og politikker vedrørende boliger
e 135 Produkter og teknologi til beskæftigelse	e535 Tjenester, systemer og politikker vedrørende post og teleservice
e150 Udformning, materialer og teknologi i offentlige bygninger	e540 Tjenester, systemer og politikker vedrørende transport
e155 Udformning, materialer og teknologi i private bygninger	e550 Tjenester, systemer og politikker vedrørende lovgivning
e165 Formue og ejendom	e555 Tjenester, systemer og politikker vedrørende foreninger og organisationer
e210 Geografi	e570 Tjenester, systemer eller politikker vedrørende social sikring
e310 Opvækstfamilie	e575 Tjenester, systemer og politikker vedrørende almindelig social støtte
e315 Slægtninge	e580 Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen
e320 Venner	e590 Tjenester, systemer og politikker vedrørende arbejdsmarked og beskæftigelse
e325 Bekendtskaber, ligesindede, kolleger, naboer og medlemmer af lokalsamfundet	
e340 Personlige omsorgsgivere og personlige hjælpere	
e355 Sundhedspersonale	
e360 Andre professionelle	

Brief Core Set til borgere med Stroke (slagtilfælde)

Kroppens funktioner
b110 Bevidsthedstilstand
b114 Orienteringsevne
b140 Opmærksomhed
b144 Hukommelse
b167 Sprogfunktioner
b730 Muskelstyrke
Kroppens anatomi
s110 Hjernen
s730 Overekstremitet
Aktivitet og deltagelse
d450 Gå
d330 Tale
d530 Gå på toilet
d550 Spise
d510 Vaske sig
d540 Af- og påklædning
d310 Forstå mundtlige meddelelser
Omgivelsesfaktorer
e310 Opvækstfamilie
e355 Sundhedspersonale
e580 Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen

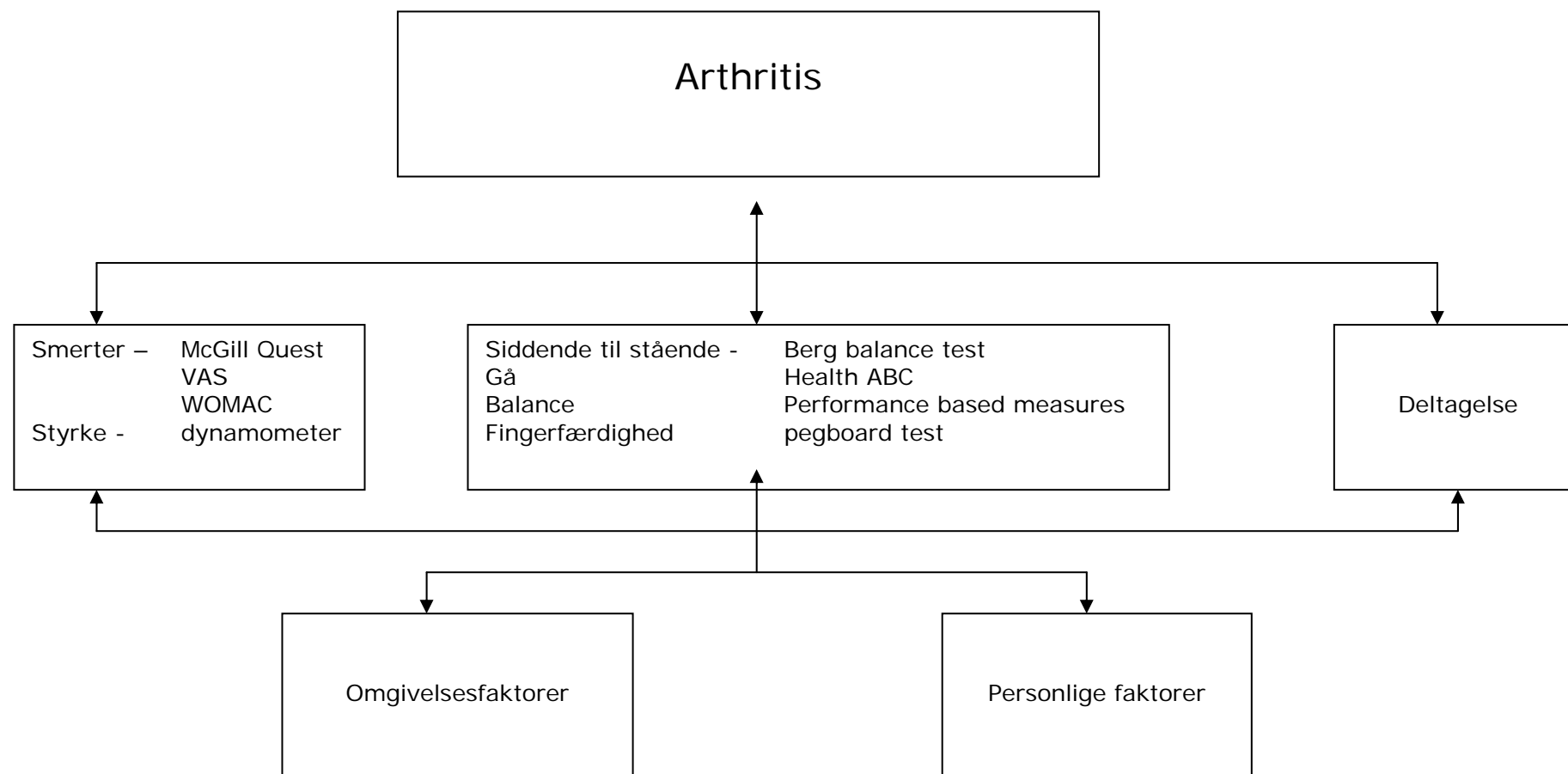
Bilag 2: Eksempel på skabeloner til brug i en fælles handleplan

Indsatsområde	Intervention	Terapeut	Plejepersonale	1.status	Mål	2.status
B 28013 <i>Ondt i ryggen</i>	Træning af kropsstilling	X		3	0	1
	Tilpasning af kørestol	X				
	Kontrol af siddepositioner	X	X			
	Medicinering		X			

Bilag 3: Vurdering af funktionsevne på de enkelte ICF kategorier - integrering i målsætning og intervention

ICF kategori	Vurderingstype	Fund	ICF gradienter	Mål	Intervention
b280 Opfattelse af smerte	0-10 numerisk skala 0= ingen smarter 10 = værst mulige smerter	8/10 smerte	3 = alvorligt problem 50-95 % problem	Smerterne vil reduceres til 2/10 efter 2 ugers behandling (mål ICF gradient 1 = mildt problem 5 - 24 %)	Mobilisation og stabiliserende øvelser af spinal og iliosacral led fire gange om ugen

Bilag 4: ICF modellen, med et eksempel hvor der under komponenterne krop og aktivitet er indskrevet problemområder med forslag til målemetoder

Bilag 5: ICF komponenter - kapiteloversigt

Kroppens funktioner

1. Mentale funktioner
2. Sanser og smerte
3. Stemme og tale
4. Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner
5. Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner
6. Kønsganer, urinveje og forplantning
7. Bevægeapparatet
8. Huden og tilhørende strukturers funktioner

Kroppens anatomi

1. Nervesystemet
2. Øje, øre og omgivende strukturer
3. Stemme og tale
4. Kredsløb, immunsystem og respirationssystem
5. Fordøjelse- stofskifte – og hormonsystemer
6. Urin- og kønsganer
7. Bevægeapparatet
8. Hud og tilhørende strukturer

Aktivitet og deltagelse

1. Læring og anvendelse af viden
2. Almindelige opgaver og krav
3. Kommunikation
4. Bevægelse og færden
5. Omsorg for sig selv
6. Husførelse
7. Interpersonelt samspil og kontakt
8. Vigtige livsområder
9. Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab

Omgivelsesfaktorer

1. Produkter og teknologi
2. Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne
3. Støtte og kontakt
4. Holdninger
5. Tjenester, systemer og politikker

KROPPENS FUNKTIONER

b130 Energi og handlekraft

Overordnede mentale funktioner af fysiologiske og psykologiske art, som får personen til at opnå tilfredsstillelse af specifikke behov og overordnede mål på en vedholdende måde.

Inkl.: Energiniveau, motivation, appetit, trang (inkl. til stoffer, som kan misbruges) og impuls kontrol

Ekskl.: Bevidsthedstilstand (b110), temperament og personlighed (b126), søvn (b134), psykomotoriske funktioner (b147); følelsesfunktioner (b152)

b152 Følelsesfunktioner

Specifikke mentale funktioner forbundet med følelser og affektive komponenter i sindet.

Inkl.: funktioner bestemmende for fyldestgørende følelser, regulering og spændvidde af følelserne; affekt; tristhed, lykkefølelse, kærlighed, frygt, vrede, had, anspændthed, angst, glæde, sorg; emotionel labilitet; følelsesaffladning

Ekskl.: Temperament og personlighed (b126), energi og handlekraft (b130).

b280 Opfattelse af smerter

Opfattelse af ubehagelige fornemmelser som tegn på potentiel eller aktuel skade eller tilstand på dele af kroppen.

Inkl.: opfattelse af generel eller lokaliseret smerte i en eller flere dele af kroppen, smerte fra dermatom, jagende smerte, brændende smerte, dump smerte, skærende smerte; tilstande som myalgi, analgesi og hyperalgesi

AKTIVITETER OG DELTAGELSE

d230 Udføre daglige rutiner

Udføre simple, komplekse og sammensatte handlinger til planlægning, styring og gennemførelse af dagligt tilbagevendende rutiner eller pligter som f.eks. at overholde tider og lægge planer for særlige aktiviteter i løbet af dagen.

Inkl.: styre og gennemføre daglige rutiner; styre ens eget aktivitetsniveau

Ekskl.: påtage sig flere opgaver (d220)

d450 Gå

Bevæge sig til fods skrift for skridt på et underlag, således at den ene fod hele tiden hviler på underlaget, som når man slentrer, går forlæns, baglæns eller sidelæns.

Inkl.: gå over korte og lange afstande; gå på forskelligt underlag; gå uden om forhindringer

Ekskl.: forflytte sig (d420); bevæge sig omkring (d455)

d455 Bevæge sig omkring

Bevæge sig fra et sted til et andet på andre måder end ved at gå som f.eks. ved at klatre over en sten, løbe ned ad en gade, hoppe, springe, slå kolbøtter eller rende rundt om genstande.

Inkl.: kravle, klatre, løbe, jogge, hoppe, springe og svømme

Ekskl.: forflytte sig (d420); gå (d450)

d850 Have lønnet beskæftigelse

Deltage i alle aspekter af et arbejde, erhverv eller anden form for beskæftigelse som ansat på fuldtid eller deltid eller som selvstændig som f.eks. at søge et arbejde og få det, udføre de nødvendige opgaver i jobbet, møde på arbejde til tiden, lede andre arbejdere eller selv blive ledet, udføre de nødvendige opgaver alene eller i gruppe.

Inkl.: deltids- og fuldtidsbeskæftigelse

Skabeloner og kategorier til:
ICF og ICF-CY
- en dansk vejledning til brug i praksis

International klassifikation af funktionsevne,
funktionsevnenedsættelse og Helbredstilstand

Version oktober 2013

Skabelon 1**ICF/ICF-CY som referenceramme med anvendelse af komponenter****- Adskillelse af aktivitet og deltagelse**

Navn:	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:
		Dato:
	Funktionsevnebeskrivelse	
Kroppens funktioner		
Kroppens anatomi		
Aktivitet		
Deltagelse		
Omgivelser		
Personlige faktorer		

Skabelon 2

ICF/ICF-CY som referenceramme med anvendelse af komponenter
- aktivitet og deltagelse fælles

Navn:	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:
		Dato:
	Funktionsevnebeskrivelse	
Kroppens funktioner		
Aktivitet og deltagelse		
Omgivelser		
Personlige faktorer		

Skabelon 3

ICF/ICF-CY som referenceramme med anvendelse af komponenter og kapitler som tjekliste

Navn:	Diagnose eller helbredstilstand:	Udfyldt af fagperson:	Tjekliste:
		Dato:	
	Funktionsevnebeskrivelse		
Kroppens funktioner			Mentale funktioner Sanse og smerte Stemme og tale Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner Urinveje, kønsorganer, og forplantning Bevægeapparatet Hudens og tilhørende strukturers funktioner
Aktivitet og deltagelse			Læring og anvendelse af viden Almindelige opgaver og krav Kommunikation Bevægelse og færden Omsorg for sig selv Husførelse Interpersonelt samspil og kontakt Vigtige livsområder Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab
Omgivelser			Produkter og teknologi Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne Støtte og kontakt Holdninger Tjenester, systemer og politikker
Personlige faktorer			

Skabelon 4

ICF/ICF-CY som referenceramme med anvendelse af kapitler/domæner
Uden definitioner

AKTIVITETER OG DELTAGELSE	
	Kapitel 1 Læring og anvendelse af viden
	Kapitel 2 Almindelige opgaver og krav
	Kapitel 3 Kommunikation
	Kapitel 4 Bevægelse og færden
	Kapitel 5 Omsorg for sig selv
	Kapitel 6 Husførelse
	Kapitel 7 Interpersonelt samspil og kontakt
	Kapitel 8 Vigtige livsområder
	Kapitel 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab

KROPPENS FUNKTIONER

Kapitel 1 Mentale funktioner

Kapitel 2 Sanser og smerte

Kapitel 3 Stemme og tale

Kapitel 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner

Kapitel 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner

Kapitel 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning

Kapitel 7 Bevægeapparatet

Kapitel 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner

KROPPENS ANATOMI

Kapitel 1 Nervesystemet

Kapitel 2 Øje, øre og omgivende strukturer

Kapitel 3 Stemme og tale

	Kapitel 4 Kredsløb, immunsystem og respirationssystem
	Kapitel 5 Fordøjelse- stofskifte- og hormonsystemer
	Kapitel 6 Urin- og kønsorganer
	Kapitel 7 Bevægeapparatet
	Kapitel 8 Hud og tilhørende strukturer
OMGIVELSESAKTØRER	
	Kapitel 1 Produkter og teknologi
	Kapitel 2 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne
	Kapitel 3 Støtte og kontakt
	Kapitel 4 Holdninger
	Kapitel 5 Tjenester, systemer og politikker

Skabelon 5

ICF/ICF-CY som referenceramme med anvendelse af kapitler/domæner

Med definitioner

AKTIVITETER OG DELTAGELSE	
	<p>Kapitel 1 Læring og anvendelse af viden <i>I dette kapitel klassificeres læring, anvendelse af indlært viden, tænkning, problemløsning og beslutningstagning</i></p>
	<p>Kapitel 2 Almindelige opgaver og krav <i>I dette kapitel klassificeres almene aspekter og udførelse af enkelte eller sammensatte opgaver, organisering af rutiner og håndtering af stress. Disse kategorier kan anvendes sammen med specifikke opgaver eller handlinger til identificering af underliggende forhold om udførelse af opgaver under forskellige forhold</i></p>
	<p>Kapitel 3 Kommunikation <i>Dette kapitel klassificerer almindelige og særlige forhold i kommunikation med sprog, tegn, symboler, inklusive modtagelse og fremstilling af meddelelser, føre en samtale og anvende kommunikationshjælpemidler og -teknikker</i></p>
	<p>Kapitel 4 Bevægelse og færden <i>Dette kapitel klassificerer ændring eller opretholdelse af kropstilling eller -placering eller bevægelse fra ét sted til et andet, flytning og håndtering af genstande, færdes ved gang, løb eller klatring og ved anvendelse af forskellige transportmidler</i></p>
	<p>Kapitel 5 Omsorg for sig selv <i>Dette kapitel klassificerer handlinger relateret til omsorg for sig selv, vaske og tørre sig, pleje af kroppen og kropsdele, påklædning, spise og drikke og tage vare på egen sundhed</i></p>
	<p>Kapitel 6 Husførelse <i>Dette kapitels klassificerer huslige og andre dagligdags handlinger og opgaver. Områder inden for husførelse er erhvervelse af bolig, mad, tøj og andre fornødenheder, husholdningsopgaver, rengøring og reparationer, pasning af ting i hjemmet og omsorg for andre</i></p>

<p>Kapitel 7 Interpersonelt samspil og kontakt <i>Dette kapitels klassificerer handlinger og opgaver, som kræves til enkle og komplekse relationer med mennesker (fremmede, venner, slægtninge, familiemedlemmer og kærester) på en måde, der er kontekstuel og socialt passende</i></p>
<p>Kapitel 8 Vigtige livsområder <i>Dette kapitel klassificerer de opgaver og handlinger, som er nødvendige for at deltage i undervisning, arbejde og beskæftigelser og for at gennemføre økonomiske transaktioner</i></p>
<p>Kapitel 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab <i>Dette kapitel klassificerer handlinger og opgaver, som er nødvendige for at kunne deltage i organiseret socialt liv uden for familien, i lokalsamfundet, det sociale liv og som medborger</i></p>
<p>KROPPENS FUNKTIONER</p>
<p>Kapitel 1 Mentale funktioner <i>Dette kapital klassificerer hjernens funktioner, både overordnede mentale funktioner som bevidsthed, energi og handlekraft og specifikke mentale funktioner som hukommelse, sprog og regning.</i></p>
<p>Kapitel 2 Sanser og smerte <i>Dette kapital klassificerer funktioner relateret til syn, hørelse, smag etc. Samt smerteopfattelse.</i></p>
<p>Kapitel 3 Stemme og tale <i>Dette kapital klassificerer funktioner relateret til frembringelse af lyde og tale.</i></p>
<p>Kapitel 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner <i>Dette kapital klassificerer funktioner, som indgår i det kardiovaskulære system, det hæmatologiske og immunologiske system og det respiratoriske system.</i></p>

	<p>Kapitel 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner <i>Dette kapital klassificerer funktioner relateret til optagelse og omsætning af føde og udskillelse af affaldsproduktor, og funktioner i forbindelse med stofskiftet og hormonproducerende kirtler.</i></p>
	<p>Kapitel 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning <i>Dette kapital klassificerer funktioner relateret til vandladning og forplantning inklusive seksualfunktioner og fertilitet.</i></p>
	<p>Kapitel 7 Bevægeapparatet <i>Dette kapital klassificerer funktioner i forbindelse med bevægelse og mobilitet inklusive funktioner i led, knogler, reflekser og muskler.</i></p>
	<p>Kapitel 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner <i>Dette kapital klassificerer hudens, neglenes og hårets funktioner.</i></p>
KROPPENS ANATOMI	
	Kapital 1 Nervesystemet
	Kapitel 2 Øje, øre og omgivende strukturer
	Kapitel 3 Stemme og tale
	Kapitel 4 Kredsløb, immunsystem og respirationssystem
	Kapitel 5 Fordøjelse stofskifte- og hormonsystem
	Kapitel 6 Urin- og kønsorganer
	Kapitel 7 Bevægeapparatet
	Kapitel 8 Hud og tilhørende strukturer

OMGIVELSESAKTORER

Kapitel 1 Produkter og teknologi

Dette kapital klassificerer naturlige eller menneskeskabte produkter, systemer, udstyr og teknologi i en persons umiddelbare omgivelser, som er anskaffet, lave, eller fremstillet.

Kapitel 2 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne

Dette kapital klassificerer forhold i naturen og i de fysiske omgivelser og komponenter i omgivelser, som er tilpasset af mennesker samt karakteristika hos befolkningen i de konkrete omgivelser.

Kapitel 3 Støtte og kontakt

Dette kapital klassificerer mennesker eller dyr, som giver praktisk eller følelsesmæssige støtte, omsorg, beskyttelse, hjælp og kontakt til andre mennesker i deres hjem, på arbejdspladsen, i skolen, under leg eller i andre forhold i deres daglige aktivitet.

Kapitel 4 Holdninger

Dette kapital klassificerer holdninger, som de synlige konsekvenser af vaner, praksisser, ideologier, værdier, normer, faktuelle og religiøse overbevisninger.

Kapitel 5 Tjenester, systemer og politikker

Dette kapital klassificerer tjenester, der i samfundets forskellige sektorer leverer ydelser, strukturerede programmer og projekter bestemt til at dække den enkelte borgers behov .

Dette kapital klassificerer systemer, der er administrative, kontrollerende og organisatorisk ordninger etableret af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.

Dette kapital klassificerer politikker, der består af regler, forordninger, konventioner og standarder udformet af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.

ICF kategorier på 2. niveau

KROPPENS FUNKTIONER

KAPITEL 1: Mentale funktioner

Dette kapitel klassificerer hjernens funktioner, både overordnede mentale funktioner som bevidsthed, energi og handlekraft og specifikke mentale funktioner som hukommelse, sprog og regning.

b110 Bevidsthedstilstand

b114 Orienteringsevne

b117 Intellektuelle funktioner

b122 Generelle psykosociale funktioner

b126 Temperament og personlighed

b130 Energi og handlekraft

b134 Søvn

b139 Andre specificerede og uspecificerede overordnede mentale funktioner

b140 Opmærksomhed

b144 Hukommelse

b147 Psykomotoriske funktioner

b152 Følelsesfunktioner

b156 Opfattelse

b160 Tænkning

b164 Overordnede kognitive funktioner

b167 Sprogfunktioner

b172 Regnefunktioner

b176 Fastlægge rækkefølgen af sammensatte bevægelser

b180 Oplevelse af eget selv og af tidsforløb

b189 Andre specificerede eller uspecificerede specifikke

b198 Andre specificerede mentale funktioner

b199 Mentale funktioner uden specifikation

KAPITEL 2: Sanser og smerte

Dette Kapitel klassificerer funktioner relateret til syn, hørelse, smag etc. samt smerteopfattelse.

b215 Funktioner af strukturer i og omkring øjet

b220 Fornemmelser i øjet og tilhørende strukturer

b229 Andre specifikke eller uspecificerede funktioner relateret til syn

b230 Hørelse

b235 Vestibulære funktioner

b240 Fornemmelser relateret til hørelse og vestibulærfunktion

b249 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til hørelse og vestibulærfunktion

b250 Smagssans

b255 Lugtesans

b260 Dybdesensibilitet

b265 Berøringssans

b270 Temperatursans og opfattelse andre stimuli

b279 Andre specificerede eller uspecificerede sansefunktioner

b280 Opfattelse af smerter

b289 Anden specificeret eller uspecificeret opfattelse af smerter

b298 Andre specificerede funktioner relateret til sanse- eller smerteopfattelse

b299 Funktioner relateret til sanse- og smerteopfattelse uden specifikation

KAPITEL 3: Stemme og tale funktioner

Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til frembringelse af lyde og tale.

b310 Stemme

b320 Udtale

b330 Talefærdighed og talerytme

b340 Andre stemmefrembringelser

b398 Andre specificerede stemme- og talefunktioner

b399 Stemme- og talefunktioner uden specifikation

KAPITEL 4: Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner

Dette kapitel klassificerer funktioner, som indgår i det kardiovaskulære system, det hæmatologiske og immunologiske system og det respiratoriske system.

b410 Hjerte

b415 Blodkar

b420 Blodtryk

b429 Andre specifikke kardiovaskulære funktioner, samt kardiovaskulære funktioner uden specifikation.

b430 Hæmatologiske funktioner

b435 Immunologiske funktioner

b439 Andre specifikke hæmatologiske og immunologiske funktioner, samt hæmatologiske og immunologiske funktioner uden specifikation.

b440 Respiration

b445 Respirationsmuskulaturens funktioner

b449 Andre specificerede eller uspecificerede respirationsfunktioner

b450 Andre respiratoriske funktioner

b455 Udholdenhed

b460 Kardiovaskulære og respiratoriske sanseindtryk

b469 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner og fornemmelser i det kardiovaskulære og respiratoriske system

b498 Andre kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologisk eller respiratoriske funktioner

KAPITEL 5: Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner

Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til optagelse og omsætning af føde og udskillelse af affaldsprodukter, og funktioner i forbindelse med stofskiftet og hormonproducerende kirtler.

b510 Fødeindtagelse

b515 Fordøjelse

b520 Fødeomsætning

b525 Afføring

b530 Vægtregulering

b535 Fornemmelser fra fordøjelsessystemet

b539 Anden specificeret eller uspecificeret fordøjelsesfunktion

b540 Stofskifte

b545 Væske-, mineral- og elektrolytbalance

b550 Temperaturregulering

b555 Hormonelle funktioner

b559 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til stofskifte eller hormonsystem

b598 Andre specificerede funktioner relateret til fordøjelse, stofskifte og hormonsystem

b599 Funktioner relateret til fordøjelse, stofskifte og hormonsystem uden specifikation

KAPITEL 6: Kønsorganer, urinveje og forplantning

Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til vandladning og forplantning inklusive seksualfunktioner og fertilitet.

b610 Udskillelse af urin

b620 Vandladningsfunktioner

b630 Fornemmelser forbundet med vandladning

b639 Andre specificerede eller uspecificerede vandladningseffekter'

b640 Seksualfunktioner

b650 Menstruation

b660 Forplantning

b670 Fornemmelser forbundet med seksuelle funktioner og forplantning

b679 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til kønsorganer og forplantning

b698 Andre specificerede funktioner relateret til urin- og kønsorganer

b699 Funktioner relateret til urin- og kønsorganer uden specifikation

KAPITEL 7: Bevægeapparatet

Dette kapitel klassificerer funktioner i forbindelse med bevægelse og mobilitet inklusive funktioner i led, knogler, reflekser og muskler.

b710 Ledbevægelighed

b715 Ledstabilitet

b720 Knoglers bevægelighed

b729 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner i led og knogler

b730 Muskelstyrke

b735 Muskeltonus

b740 Muskulær udholdenhed

b749 Andre specificerede eller uspecificerede muskelfunktioner

b750 Motoriske reflekser

b755 Ufrivillige bevægelsesreaktioner

b760 Viljebestemte bevægelser

b765 Ufrivillige bevægelser

b770 Gangmønstre

b780 Fornemmelser forbundet med muskelfunktion og bevægelser

b789 Andre specificerede eller uspecificerede bevægefunktioner

b798 Andre specificerede funktioner relateret til bevægeapparatet

b799 Funktioner relateret til bevægeapparat uden specifikation

KAPITEL 8: Huden og tilhørende strukturers funktioner

Dette kapitel klassificerer hudens, neglenes og hårets funktioner.

b810 Hudens beskyttelse

b820 Heling af huden

b830 Andre hudfunktioner

b840 Fornemmelser i huden

b849 Andre specificerede eller uspecificerede hudfunktioner

b850 Hår

b860 Negle

b869 Andre specificerede eller uspecificerede funktioner af hår og negle

b898 Andre specificerede funktioner i hud og tilhørende strukturer

b899 Funktioner i hud og tilhørende strukturer uden specifikation

KROPPENS ANATOMI

KAPITEL 1: Nervesystemet

s110 Hjernen

s120 Rygmarven og tilhørende strukturer

s130 Hjernebinder

s140 Det sympatiske nervesystem

s150 Det parasympatiske nervesystem

s198 Andre specificerede strukturer i nervesystemet

s199 Struktur i nervesystemet uden specificering

KAPITEL 2: Øje, øre og omgivende strukturer

s210 Øjenhulen

s220 Øjeæblet

s230 Øjets omgivende strukturer

s240 Det ydre øre

s250 Mellemøret

s260 Det indre øre

s298 Andre specificerede strukturer i og omkring øje og øre

s299 Strukturer i og omkring øje og øre uden specificering

KAPITEL 3: Stemme og tale

s310 Næse

s320 Mund

s330 Svælg

s340 Strube

s398 Andre specificerede strukturer relateret til stemme og tale

s399 Strukturer relateret til stemme og tale uden specificering

KAPITEL 4: Kredsløb, immunsystem og respirationssystem

s410 Kredsløb

s420 Immunsystemet

s430 Respirationsorganer

s498 Andre specificerede strukturer i kredsløb, immunsystem og respirationsorganer

s499 Strukturer i kredsløb, immunsystem og åndedrætsorganer uden specificering

KAPITEL 5: Fordøjelses-, stofskifte- og hormonsystemer

s510 Spytkirtler

s520 Spiserør

s530 Mavesæk

s540 Tarme

s550 Bugspytkirtel

s560 Lever

s570 Galdeblære og galdegange

s580 Hormonkirtler

s598 Andre specificerede strukturer i fordøjelses-, stofskifte- og hormonsystemer

s599 Struktur i fordøjelses-, stofskifte- og hormonsystemer uden specificering

KAPITEL 6: Urin- og kønsorganer

s610 Urinveje

s620 Bækkenbund

s630 Kønsorganer

s698 Andre specificerede strukturer i urin- og kønsorganer

s699 Strukturer i urin- og kønsorganer uden specificering

KAPITEL 7: Bevægeapparatet

s710 Hoved og hals

s720 Skulder

s730 Overekstremitet

s740 Bækken

s750 Underekstremiteter

s760 Trunkus

s770 Andre strukturer relaterede til bevægelse

s798 Andre specificerede strukturer i bevægeapparatet

s799 Strukturer i bevægeapparatet uden specifikation

KAPITEL 8: Hud og tilhørende strukturer

s810 Hud

s820 Hudens kirtler

s830 Negle

s840 Hår

s898 Andre specificerede strukturer relateret til hud

s899 Strukturer relateret til hud uden specifikation

AKTIVITETER OG DELTAGELSE

KAPITEL 1: Læring og anvendelse af viden

I dette kapitel klassificeres læring, anvendelse af indlært viden, tænkning, problemløsning og beslutningstagning.

d110 Se

d115 Lytte

d120 Anden formålsbestemt sanseoplevelse

d129 Anden specificeret eller uspecificeret formålsbestemt sanseoplevelse

d130 Kopiere

d135 Øve

d140 Lære at læse

d145 Lære at skrive

d150 Lære at regne

d155 Tilegne sig færdigheder

d159 Anden specificeret eller uspecificeret grundlæggende læring

d160 Fokuserer opmærksomhed

d163 Tænke

d166 Læse

d170 Skrive

d172 Regne

d175 Problemløsning

d177 Tage beslutninger

d179 Anvende anden specificeret eller uspecificeret viden

d198 Lære og anvende anden specificeret viden

d199 Lære og anvende viden uden specifikation

KAPITEL 2: Almindelige opgaver og krav

I dette kapitel klassificeres almene aspekter og udførelse af enkelte eller sammensatte opgaver, organisering af rutiner og håndtering af stress. Disse kategorier kan anvendes sammen med specifikke opgaver eller handlinger til identificering af underliggende forhold om udførelse af opgaver under forskellige forhold.

d210 Påtage sig en enkelt opgave

d220 Påtage sig flere opgaver
d230 Udføre daglige rutiner
d240 Klare stress og andre psykologiske krav
d298 Andre specificerede almindelige opgaver og krav
d299 Almindelige opgaver og krav uden specifikation
KAPITEL 3: Kommunikation
<i>Dette kapitel klassificerer almindelige og særlige forhold i kommunikation med sprog, tegn, symboler, inklusive modtagelse og fremstilling af meddelelser, føre en samtale og anvende kommunikationshjælpemidler og -teknikker.</i>
d310 Forstå mundtlige meddelelser
d315 Forstå nonverbale meddelelser
d320 Forstå meddelelser på tegnsprog
d325 Forstå skriftlige meddelelser
d329 Forstå anden specificeret eller uspecificeret meddelelse
d330 Tale
d335 Bruge nonverbale meddelelser
d340 Bruge formaliseret tegnsprog
d345 Skrive beskeder
d349 Fremstille anden specificeret og uspecificeret meddelelse
d350 Samtale
d355 Diskussion
d360 Anvende kommunikationsudstyr og -teknikker
d369 Anden specificeret eller uspecificeret samtale eller anvendelse af kommunikationshjælpemidler og -teknikker
d398 Anden specificeret kommunikation
d399 Kommunikation uden specifikation
KAPITEL 4: Bevægelse og færden
<i>Dette kapitel klassificerer ændring eller opretholdelse af kropsstilling eller -placering eller bevægelse fra ét sted til et andet, flytning og håndtering af genstande, færdes ved gang, løb eller klatring og ved anvendelse af forskellige transportmidler.</i>
d410 Ændre kropsstilling
d415 Fastholde kropsstilling
d420 Forflytte sig
d429 Andre specificerede eller uspecificerede ændringer og opretholdelse af kropsstilling
d430 Løfte og bære
d435 Flytte genstande med benene
d440 Bruge hånd
d445 Bruge hånd og arm
d449 Andre specificerede eller uspecificerede måder at bære, flytte og håndtere noget
d450 Gå
d455 Bevæge sig omkring
d460 Færden i forskellige omgivelser
d465 Færden med brug af udstyr
d469 Andre specificerede eller uspecificerede former for gang og bevægelse
d470 Bruge transportmidler
d475 Køre
d480 Ride i transportøjemed
d489 Andre specificerede eller uspecificerede former for færden med transportmiddel
d498 Andre specificerede former for bevægelse og færden
d499 Bevægelse og færden uden specifikation

KAPITEL 5: Omsorg for sig selv

Dette kapitel klassificerer handlinger relateret til omsorg for sig selv, vaske og tørre sig, pleje af kroppen og kropsdele, påklædning, spise og drikke og tage vare på egen sundhed.

d510 Vaske sig

d520 Kropspleje

d530 Gå på toilet

d540 Af- og påklædning

d550 Spise

d560 Drikke

d570 Varetage egen sundhed

d598 Andre specificerede former for omsorg for sig selv

d599 Omsorg for sig selv uden specifikation

KAPITEL 6: Husførelse

Dette kapitels klassificerer huslige og andre dagligdags handlinger og opgaver. Områder inden for husførelse er erhvervelse af bolig, mad, tøj og andre fornødenheder, husholdningsopgaver, rengøring og reparationer, pasning af ting i hjemmet og omsorg for andre.

d610 Skaffe sig bolig

d620 Skaffe sig varer og tjenesteydelser

d629 Anden specificeret eller uspecificeret erhvervelse af fornødenheder

d630 Lave mad

d640 Lave husligt arbejde

d649 Andre specificerede eller uspecificerede former for arbejde i husholdningen

d650 Passe ejendele

d660 Hjælpe andre

d669 Andre specificerede eller uspecificerede former for pasning af ejendele og hjælp til andre

d698 Andre specificerede former for husførelse

d699 Husførelse uden specifikation

KAPITEL 7: Interpersonelt samspil og kontakt

Dette kapitels klassificerer handlinger og opgaver, som kræves til enkle og komplekse relationer med mennesker (fremmede, venner, slægtninge, familiemedlemmer og kæresten) på en måde, der er kontekstuel og socialt passende.

d710 Basalt interpersonelt samspil

d720 Komplekst interpersonelt samspil

d729 Andre specificerede eller uspecificerede former for interpersonelt samspil

d730 Kontakte fremmede

d740 Skabe formelle relationer

d750 Skabe uformelle sociale relationer

d760 Skabe familiære relationer

d770 Skabe intime relationer

d779 Skabe anden specificeret eller uspecificeret særlig relation

d798 Skabe andre former for specificeret interpersonelt samspil

d799 Skabe interpersonelt samspil uden specifikation

KAPITEL 8: Vigtige livsområder

Dette kapitel klassificerer de opgaver og handlinger, som er nødvendige for at deltage i undervisning, arbejde og beskæftigelser og for at gennemføre økonomiske transaktioner.

d810 Uformaliseret uddannelse

d815 Førskoleundervisning
d820 Skolegang
d825 Erhvervsuddannelse
d830 Videregående uddannelse
d839 Anden specificeret eller uspecificeret uddannelse
d840 Praktik
d845 Finde, have og fratræde et job
d850 Have lønnet beskæftigelse
d855 Have ulønnet beskæftigelse
d859 Have andet specificeret arbejde og beskæftigelse
d860 Varetage basale økonomiske transaktioner
d865 Varetage komplekse økonomiske transaktioner
d870 Have økonomisk selvforvaltning
d879 Have anden specificeret eller uspecificeret økonomisk selvforvaltning
d898 Andre specificerede vigtige livsområder
d899 Vigtige livsområder uden specifikation
KAPITEL 9: Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab
<i>Dette kapitel klassificerer handlinger og opgaver, som er nødvendige for at kunne deltage i organiseret socialt liv uden for familien, i lokalsamfundet, det sociale liv og som medborger.</i>
d910 Deltage i fællesskaber
d920 Deltage i rekreative aktiviteter og fritidsaktiviteter
d930 Deltage i religion og åndsliv
d940 Menneskerettigheder
d950 Politisk liv og medborgerskab
d998 Andre specificerede fællesskaber, socialt liv og medborgerskab
d999 Fællesskaber, socialt liv og medborgerskab uden specifikation
OMGIVELSESFAKTORER
KAPITEL 1: Produkter og teknologi
<i>Dette kapital klassificerer naturlige eller menneskeskabte produkter, systemer, udstyr og teknologi i en persons umiddelbare omgivelser, som er anskaffet, lave, eller fremstillet.</i>
e110 Produkter og stoffer til indtagelse
e115 Produkter og teknologi til personligt brug i hverdagen
e120 Produkter og teknologi til personlig indendørs og udendørs mobilitet og transport
e125 Produkter og teknologi til kommunikation
e130 Produkter og teknologi til uddannelse
e 135 Produkter og teknologi til beskæftigelse
e140 Produkter og teknologi til kulturelle og rekreative aktiviteter og idræt
e145 Produkter og teknologi til udøvelse af religiøse og åndelige aktiviteter
e150 Udformning, materialer og teknologi i offentlige bygninger
e155 Udformning, materialer og teknologi i private bygninger
e160 Produkter og teknologi til by- og landskabsudvikling
e165 Formue og ejendom
e198 Andre specificerede produkter eller teknologi
e199 Produkter eller teknologi uden specifikation

KAPITEL 2: Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne

Dette kapitel klassificerer forhold i naturen og i de fysiske omgivelser og komponenter i omgivelser, som er tilpasset af mennesker samt karakteristika hos befolkningen i de konkrete omgivelser.

e210 Geografi

e215 Befolkning

e220 Flora og fauna

e225 Klima

e230 Naturkatastrofer

e235 Menneskeskabte katastrofer

e240 Lys

e245 Tidsbestemte ændringer

e250 Lyd

e255 Vibrationer

e260 Luftkvalitet

e298 Andre specificerede eller uspecificerede naturlige omgivelser eller menneskeskabte ændringer i omgivelserne

e299 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne uden specifikation

KAPITEL 3: Støtte og kontakt

Dette kapitel klassificerer mennesker eller dyr, som giver praktisk eller følelsesmæssige støtte, omsorg, beskyttelse, hjælp og kontakt til andre mennesker i deres hjem, på arbejdspladsen, i skolen, under leg eller i andre forhold i deres daglige aktivitet.

e310 Opvækstfamilie

e315 Slægtninge

e320 Venner

e325 Bekendtskaber, ligesindede, kolleger, naboer og medlemmer af lokalsamfundet

e330 Personer med ledende eller overordnet rolle

e335 Mennesker i underordnet stilling

e340 Personlige omsorgsgivere og personlige hjælpere

e345 Fremmede

e350 Tamme dyr

e355 Sundhedspersonale

e360 Andre professionelle

e398 Anden specificeret støtte og kontakt

e399 Støtte og kontakt uden specifikation

KAPITEL 4: Holdninger

Dette kapitel klassificerer holdninger, som de synlige konsekvenser af vaner, praksisser, ideologier, værdier, normer, faktuelle og religiøse overbevisninger.

e410 Individuelle holdninger i nærmeste familie

e415 Individuelle holdninger blandt slægtninge

e420 Individuelle holdninger blandt venner

e425 Individuelle holdninger blandt bekendte, ligesindede, kolleger, naboer og mennesker i lokalsamfundet

e430 Individuelle holdninger blandt personer med ledende eller overordnet rolle

e435 Individuelle holdninger blandt personer i underordnet stilling

e440 Individuelle holdninger blandt omsorgsgivere og personlige hjælpere

e445 Individuelle holdninger blandt fremmede

e450 Individuelle holdninger blandt sundhedspersonale

e455 Individuelle holdninger blandt andre professionelle

e460 Holdninger i samfundet
e470 Sociale normer, konventioner og ideologier
e498 Andre specificerede holdninger
e499 Holdninger uden specifikation
KAPITEL 5: Tjenester, systemer og politikker
<i>Dette kapitel klassificerer tjenester, der i samfundets forskellige sektorer leverer ydelser, strukturerede programmer og projekter bestemt til at dække den enkelte borgers behov.</i>
<i>Dette kapitel klassificerer systemer, der er administrative, kontrollerende og organisatorisk ordninger etableret af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.</i>
<i>Dette kapitel klassificerer politikker, der består af regler, forordninger, konventioner og standarder udformet af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.</i>
e510 Tjenester, systemer og politikker vedrørende produktion af forbrugsgoder
e515 Tjenester, systemer og politikker vedrørende indretning og opførelse af bygninger
e520 Tjenester, systemer og politikker vedrørende lokalplanlægning
e525 Tjenester, systemer og politikker vedrørende boliger
e530 Tjenester, systemer og politikker vedrørende forsyninger
e535 Tjenester, systemer og politikker vedrørende post og teleservice
e540 Tjenester, systemer og politikker vedrørende transport
e545 Tjenester, systemer og politikker vedrørende civil beskyttelse
e550 Tjenester, systemer og politikker vedrørende lovgivning
e555 Tjenester, systemer og politikker vedrørende foreninger og organisationer
e560 Tjenester, systemer og politikker vedrørende medier
e565 Tjenester, systemer og politikker vedrørende økonomi
e570 Tjenester, systemer eller politikker vedrørende social sikring
e575 Tjenester, systemer og politikker vedrørende almindelig social støtte
e580 Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen
e585 Tjenester, systemer og politikker vedrørende undervisning og uddannelse
e590 Tjenester, systemer og politikker vedrørende arbejdsmarked og beskæftigelse
e595 Tjenester, systemer og politikker vedrørende politik
e598 Andre specificerede tjenester, systemer eller politikker
e599 Tjenester, systemer eller politikker uden specifikation

Oversættelsen af ICF-CY fra engelsk til dansk forestås af Sundhedsstyrelsen. Det skal understreges, at oversættelsen til denne ICF vejledning, er en foreløbig version, der erstattes af den endelige version, når denne foreligger.

ICF- CY kategorier på 2. niveau

KROPPENS FUNKTIONER

KAPITEL 1 Mentale funktioner

Dette kapitel klassificerer hjernens funktioner, både overordnede mentale funktioner som bevidsthed, energi og handlekraft og specifikke mentale funktioner som hukommelse, sprog og regning.

b110	Bevidsthedstilstand
b114	Orienteringsevne
b117	Intellektuelle funktioner
b122	Generelle psykosociale funktioner
b125	Anlæg og intra-personelle funktioner
b126	Temperament og personlighed
b130	Energi og handlekraft
b134	Søvn
b139	Andre specificerede og uspecificerede overordnede mentale funktioner
b140	Opmærksomhed
b144	Hukommelse
b147	Psykomotoriske funktioner
b152	Følelsesfunktioner
b156	Opfattelse
b160	Tænkning
b163	Basale kognitive funktioner
b164	Overordnede kognitive funktioner
b167	Sprogfunktioner
b172	Regnefunktioner
b176	Fastlægge rækkefølge af sammensatte bevægelser
b180	Oplevelse af eget selv og af tidsforløb
b189	Andre specificerede eller uspecificerede specifikke mentale funktioner
b198	Andre specificerede mentale funktioner
b199	Mentale funktioner uden specifikation

KAPITEL 2 Sanser og smerte

Dette Kapitel klassificerer funktioner relateret til syn, hørelse, smag etc. samt smerteopfattelse.

b210	Syn
b215	Funktioner af strukturer i og omkring øjet
b220	Fornemmelser i øjet og tilhørende strukturer
b229	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til syn
b230	Hørelse
b235	Vestibulære funktioner
b240	Fornemmelser relateret til hørelse og vestibulærfunktion
b249	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til hørelse og vestibulærfunktion
b250	Smagssans
b255	Lugtesans

b260	Dybdesensibilitet
b265	Berøringssans
b270	Temperatursans og opfattelse andre stimuli
b279	Andre specificerede eller uspecificerede sansefunktioner
b280	Opfattelse af smerter
b289	Anden specificeret eller uspecificeret opfattelse af smerter
b298	Andre specificerede funktioner relateret til sanse- eller smerteopfattelse
b299	Funktioner relateret til sanse- og smerteopfattelse uden specifikation
KAPITEL 3 Stemme og tale	
<i>Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til frembringelse af lyde og tale.</i>	
b310	Stemme
b320	Udtale
b330	Talefærdighed og talerytme
b340	Andre stemmefrembringelser
b398	Andre specificerede stemme- og talefunktioner
b399	Stemme- og talefunktioner uden specifikation
KAPITEL 4 Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske og respiratoriske funktioner	
<i>Dette kapitel klassificerer funktioner, som indgår i det kardiovaskulære system, det hæmatologiske og immunologiske system og det respiratoriske system.</i>	
b410	Hjertefunktioner
b415	Blodkar
b420	Blodtryk
b429	Andre specificerede eller uspecificerede kardiovaskulære funktioner
b430	Hæmatologiske funktioner
b435	Immunologiske funktioner
b439	Andre specificerede eller uspecificerede hæmatologiske eller immunologiske funktioner
b440	Respiration
b445	Respirationsmuskulaturens funktioner
b449	Andre specificerede eller uspecificerede respirationsfunktioner
b450	Andre respiratoriske funktioner
b455	Udholdenhed
b460	Fornemmelser forbundet med kardio-B686vaskulære funktioner og vejtrækning
b469	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner og fornemmelser i det kardiovaskulære og respiratoriske system
b498	Andre kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologisk eller respiratoriske funktioner
b499	Kardiovaskulære, hæmatologiske, immunologiske eller respiratoriske funktion uden specifikation
KAPITEL 5 Fordøjelse, stofskifte og hormonelle funktioner	
<i>Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til optagelse og omsætning af føde og udskillelse af affaldsprodukter, og funktioner i forbindelse med stofskiftet og hormonproducerende kirtler.</i>	
b510	Fødeindtagelse
b515	Fordøjelse
b520	Fødeomsætning
b525	Afføring
b530	Vægtregulering

b535	Fornemmelser fra fordøjelsessystemet
b539	Anden specificeret eller uspecificeret fordøjelsesfunktion
b540	Stofskifte
b545	Væske-, mineral- og elektrolytbalance
b550	Temperaturregulering
b555	Hormonelle funktioner
b560	Funktioner relateret til fortsat vækst
b569	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til hormonsystemet
b598	Andre specificerede funktioner relateret til fordøjelse, stofskifte og hormonsystem
b599	Funktioner relateret til fordøjelse, stofskifte og hormonsystem uden specifikation
KAPITEL 6 Urinveje, kønsorganer, og forplantning	
<i>Dette kapitel klassificerer funktioner relateret til vandladning og forplantning inklusive seksualfunktioner og fertilitet.</i>	
b610	Udskillelse af urin
b620	Vandladningsfunktioner
b630	Fornemmelser forbundet med vandladning
b639	Andre specificerede eller uspecificerede vandladningsfunktioner
b640	Seksualfunktioner
b650	Menstruation
b660	Forplantning
b670	Fornemmelser forbundet med seksuelle funktioner og forplantning
b679	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner relateret til kønsorganer og forplantning
b698	Andre specificerede funktioner relateret til urin- og kønsorganer
b699	Funktioner relateret til urin- og kønsorganer uden specifikation
KAPITEL 7 Bevægeapparatet	
<i>Dette kapitel klassificerer funktioner i forbindelse med bevægelse og mobilitet inklusive funktioner i led, knogler, reflekser og muskler.</i>	
b710	Ledbevægelighed
b715	Ledstabilitet
b720	Knoglers bevægelighed
b729	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner i led og knogler
b730	Muskelstyrke
b735	Muskeltonus
b740	Muskulær udholdenhed
b749	Andre specificerede eller uspecificerede muskelfunktioner
b750	Motoriske reflekser
b755	Ufrivillige bevægelsesreaktioner
b760	Viljebestemte bevægelser
b761	Spontanbevægelser
b765	Ufrivillige bevægelser
b770	Gangmønstre
b780	Fornemmelser forbundet med muskelfunktion og bevægelser
b789	Andre specificerede eller uspecificerede bevægefunktioner
b798	Andre specificerede funktioner relateret til bevægeapparatet
b799	Funktioner relateret til bevægeapparat uden specifikation

KAPITEL 8 Hudens og tilhørende strukturers funktioner

Dette kapitel klassificerer hudens, neglenes og hårets funktioner.

b810	Hudens beskyttelse
b820	Healing af huden
b830	Andre hudfunktioner
b840	Fornemmelser i huden
b849	Andre specificerede eller uspecificerede hudfunktioner
b850	Hår
b860	Negle
b869	Andre specificerede eller uspecificerede funktioner af hår og negle
b898	Andre specificerede funktioner i hud og tilhørende strukturer
b899	Funktioner i hud og tilhørende strukturer uden specifikation

KROPPENS ANATOMI

KAPITEL 1 Nervesystemet

s110	Hjernen
s120	Rygmarven og tilhørende strukturer
s130	Hjernebinder
s140	Det sympatiske nervesystem
s150	Det parasympatiske nervesystem
s198	Anden specificeret struktur i nervesystemet
s199	Struktur i nervesystemet uden specifikation

KAPITEL 2 Øje, øre og omgivende strukturer

s210	Øjenhulen
s220	Øjeæblet
s230	Øjets omgivende strukturer
s240	Det ydre øre
s250	Mellemøret
s260	Det indre øre
s298	Andre specificerede strukturer i og omkring øje og øre
s299	Strukturer i og omkring øje og øre uden specifikation

KAPITEL 3 Stemme og tale

s310	Næse
s320	Mund
s330	Svælg
s340	Strube
s398	Andre specificerede strukturer relateret til stemme og tale
s399	Strukturer relateret til stemme og tale uden specifikation

KAPITEL 4 Kredsløb, immunsystem og respirationssystem

s410	Kredsløb
s420	Immunsystemet
s430	Respirationsorganer
s498	Andre specificerede strukturer i kredsløb, immunsystem og respirationsorganer
s499	Strukturer i kredsløb, immunsystem og respirationsorganer uden specifikation

KAPITEL 5 Fordøjelses- stofskifte- og hormonsystemer

s510	Spytkirtler
------	-------------

s520	Spiserør
s530	Mavesæk
s540	Tarme
s550	Bugspytkirtel
s560	Lever
s570	Galdeblære og galdegange
s580	Hormonkirtler
s598	Andre specificerede strukturer i fordøjelses-, stofskifte- og hormonsystemer
s599	Struktur i fordøjelses-, stofskifte- og hormonsystemer uden specifikation
KAPITEL 6 Urin- og kønsorganer	
s610	Urinveje
s620	Bækkenbund
s630	Kønsorganer
s698	Andre specificerede strukturer i urin- og kønsorganer
s699	Strukturer i urin- og kønsorganer uden specifikation
KAPITEL 7 Bevægeapparatet	
s710	Hoved og hals
s720	Skulder
s730	Overekstremitet
s740	Bækken
s750	Underekstremiteter
s760	Trunkus
s770	Andre strukturer relaterede til bevægelse
s798	Andre specificerede strukturer i bevægeapparatet
s799	Strukturer i bevægeapparatet uden specifikation
KAPITEL 8 Hud og tilhørende strukturer	
s810	Hud
s820	Hudens kirtler
s830	Negle
s840	Hår
s898	Andre specificerede strukturer relateret til hud
s899	Strukturer relateret til hud uden specifikation
AKTIVITETER OG DELTAGELSE	
KAPITEL 1 Læring og anvendelse af viden	
<i>I dette kapitel klassificeres læring, anvendelse af indlært viden, tænkning, problemløsning og beslutningstagning.</i>	
d110	Iagttage
d115	Lytte
d120	Anden formålsbestemt sanseoplevelse
d129	Anden specificeret eller uspecificeret formålsbestemt sanseoplevelse
d130	Kopiere
d131	Læring gennem handlinger, der indebærer håndtering af genstande
d132	Tilegne sig information
d133	Tilegne sig sproglige færdigheder
d134	Tilegne sig supplerende sproglige færdigheder
d135	Øve

d137	Tilegnelse af begreber
d140	Lære at læse
d145	Lære at skrive
d150	Lære at regne
d155	Tilegne sig færdigheder
d159	Anden specificeret eller uspecificeret grundlæggende læring
d160	Fokusere opmærksomhed
d161	Rette opmærksom mod
d163	Tænke
d166	Læse
d170	Skrive
d172	Regne
d175	Problemløsning
d177	Tage beslutninger
d179	Anvende anden specificeret eller uspecificeret viden
d198	Lære og anvende anden specificeret viden
d199	Lære og anvende viden uden specifikation
KAPITEL 2 Almindelige opgaver og krav	
<i>I dette kapitel klassificeres almene aspekter og udførelse af enkelte eller sammensatte opgaver, organisering af rutiner og håndtering af stress. Disse kategorier kan anvendes sammen med specifikke opgaver eller handlinger til identificering af underliggende forhold om udførelse af opgaver under forskellige forhold.</i>	
d210	Påtage sig en enkelt opgave
d220	Påtage sig flere opgaver
d230	Udføre daglige rutiner
d240	Klare stress og andre psykologiske krav
d250	Styring af egen adfærd
d298	Andre specificerede almindelige opgaver og krav
d299	Almindelige opgaver og krav uden specifikation
KAPITEL 3 Kommunikation	
<i>Dette kapitel klassificerer almindelige og særlige forhold i kommunikation med sprog, tegn, symboler, inklusive modtagelse og fremstilling af meddelelser, føre en samtale og anvende kommunikationshjælpemidler og -teknikker.</i>	
d310	Forstå mundtlige meddelelser
d315	Forstå nonverbale meddelelser
d320	Forstå meddelelser på tegnsprog
d325	Forstå skriftlige meddelelser
d329	Forstå anden specificeret eller uspecificeret meddelelse
d330	Tale
d331	Før-tale
d332	Sang
d335	Bruge nonverbale meddelelser
d340	Bruge formaliseret tegnsprog
d345	Skrive beskeder
d349	Fremstille anden specificeret og uspecificeret meddelelse
d350	Samtale
d355	Diskussion
d360	Anvende kommunikationsudstyr og -teknikker

d369	Anden specificeret eller uspecificeret samtale eller anvendelse af kommunikationshjælpemidler og -teknikker
d398	Anden specificeret kommunikation
d399	Kommunikation uden specifikation
KAPITEL 4 Bevægelse og færden	
<i>Dette kapitel klassificerer ændring eller opretholdelse af kropsstilling eller -placering eller bevægelse fra ét sted til et andet, flytning og håndtering af genstande, færdes ved gang, løb eller klatring og ved anvendelse af forskellige transportmidler.</i>	
d410	Ændre kropsstilling
d415	Fastholde kropsstilling
d420	Forflytte sig
d429	Andre specificerede eller uspecificerede ændringer og opretholdelse af kropsstilling
d430	Løfte og bære
d435	Flytte genstande med benene
d440	Bruge hånd
d445	Bruge hånd og arm
d446	Finmotoriske fodbevægelser
d449	Andre specificerede eller uspecificerede måder at bære, flytte og håndtere noget
d450	Gå
d455	Bevæge sig omkring
d460	Færden i forskellige omgivelser
d465	Færden med brug af udstyr
d469	Andre specificerede eller uspecificerede former for gang og bevægelse
d470	Bruge transportmidler
d475	Køre
d480	Ride i transportøjemed
d489	Andre specificerede eller uspecificerede former for færden med transportmiddel
d498	Andre specificerede former for bevægelse og færden
d499	Bevægelse og færden uden specifikation
KAPITEL 5 Omsorg for sig selv	
<i>Dette kapitel klassificerer handlinger relateret til omsorg for sig selv, vaske og tørre sig, pleje af kroppen og kropsdele, påklædning, spise og drikke og tage vare på egen sundhed.</i>	
d510	Vaske sig
d520	Kropspleje
d530	Gå på toilet
d540	Af- og påklædning
d550	Spise
d560	Drikke
d570	Varetage egen sundhed
d571	Varetage egen sikkerhed
d598	Andre specificerede former for omsorg for sig selv
d599	Omsorg for sig selv uden specifikation
KAPITEL 6 Husførelse	
<i>Dette kapitels klassificerer huslige og andre dagligdags handlinger og opgaver. Områder inden for husførelse er erhvervelse af bolig, mad, tøj og andre fornødenheder, husholdningsopgaver, rengøring og reparationer, pasning af ting i hjemmet og omsorg for andre.</i>	
d610	Skaffe sig bolig

d620	Skaffe sig varer og tjenesteydelser
d629	Anden specificeret eller uspecificeret erhvervelse af fornødenheder
d630	Lave mad
d640	Lave husligt arbejde
d649	Andre specificerede eller uspecificerede former for arbejde i husholdningen
d650	Passe ejendele
d660	Hjælpe andre
d669	Andre specificerede eller uspecificerede former for pasning af ejendele og hjælp til andre
d698	Andre specificerede former for husførelse
d699	Husførelse uden specifikation
KAPITEL 7 Interpersonelt samspil og kontakt	
<i>Dette kapitels klassificerer handlinger og opgaver, som kræves til enkle og komplekse relationer med mennesker (fremmede, venner, slægtninge, familiemedlemmer og kæresten) på en måde, der er kontekstuel og socialt passende.</i>	
d710	Basalt interpersonelt samspil
d720	Komplekst interpersonelt samspil
d729	Andre specificerede eller uspecificerede former for interpersonelt samspil
d730	Kontakte fremmede
d740	Skabe formelle relationer
d750	Skabe uformelle sociale relationer
d760	Skabe familiære relationer
d770	Skabe intime relationer
d779	Skabe anden specificeret eller uspecificeret særlig relation
d798	Skabe andre former for specificeret interpersonelt samspil
d799	Skabe interpersonelt samspil uden specifikation
KAPITEL 8 Vigtige livsområder	
<i>Dette kapitel klassificerer de opgaver og handlinger, som er nødvendige for at deltage i undervisning, arbejde og beskæftigelser og for at gennemføre økonomiske transaktioner.</i>	
d810	Uformaliseret uddannelse
d815	Førskoleundervisning
d816	Dagligliv i forbindelse med førskoleundervisning og relaterede aktiviteter
d820	Skolegang
d825	Erhvervsuddannelse
d830	Videregående uddannelse
d835	Dagligliv i skolen og relaterede aktiviteter
d839	*Andet specificeret forhold vedrørende uddannelse samt forhold vedrørende uddannelse uden specifikation
d840	Praktik
d845	Finde, have og fratræde et job
d850	Have lønnet beskæftigelse
d855	Have ulønnet beskæftigelse
d859	Have andet specificeret arbejde og beskæftigelse
d860	Varetagelse basale økonomiske transaktioner
d865	Varetagelse komplekse økonomiske transaktioner
d870	Have økonomisk selvforvaltning
d879	Have anden specificeret eller uspecificeret økonomisk selvforvaltning
d880	Være optaget af leg
d898	Andre specificerede vigtige livsområder

d899	Vigtige livsområder uden specifikation
KAPITEL 9 Samfundsliv, socialt liv og medborgerskab	
<i>Dette kapitel klassificerer handlinger og opgaver, som er nødvendige for at kunne deltage i organiseret socialt liv uden for familien, i lokalsamfundet, det sociale liv og som medborger.</i>	
d910	Deltage i fællesskaber
d920	Deltage i rekreative aktiviteter og fritidsaktiviteter
d930	Deltage i religion og åndsliv
d940	Menneskerettigheder
d950	Politisk liv og medborgerskab
d998	Andre specificerede fællesskaber, socialt liv og medborgerskab
d999	Fællesskaber, socialt liv og medborgerskab uden specifikation
OMGIVELSESAKTØRER	
KAPITEL Produkter og teknologi	
<i>Dette kapitel klassificerer naturlige eller menneskeskabte produkter, systemer, udstyr og teknologi i en persons umiddelbare omgivelser, som er anskaffet, lave, eller fremstillet.</i>	
e110	Produkter og stoffer til indtagelse
e115	Produkter og teknologi til personligt brug i hverdagen
e120	Produkter og teknologi til personlig indendørs og udendørs mobilitet og transport
e125	Produkter og teknologi til kommunikation
e130	Produkter og teknologi til uddannelse
e135	Produkter og teknologi til beskæftigelse
e140	Produkter og teknologi til kulturelle og rekreative aktiviteter og idræt
e145	Produkter og teknologi til udøvelse af religiøse og åndelige aktiviteter
e150	Udformning, materialer og teknologi i offentlige bygninger
e155	Udformning, materialer og teknologi i private bygninger
e160	Produkter og teknologi til by- og landskabsudvikling
e165	Formue og ejendom
e198	Andre specificerede produkter eller teknologi
e199	Produkter eller teknologi uden specifikation
KAPITEL 2 Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne	
<i>Dette kapitel klassificerer forhold i naturen og i de fysiske omgivelser og komponenter i omgivelser, som er tilpasset af mennesker samt karakteristika hos befolkningen i de konkrete omgivelser.</i>	
e210	Geografi
e215	Befolkning
e220	Flora og fauna
e225	Klima
e230	Naturkatastrofer
e235	Menneskeskabte katastrofer
e240	Lys
e245	Tidsbestemte ændringer
e250	Lyd
e255	Vibrationer
e260	Luftkvalitet
e298	Andre specificerede eller uspecificerede naturlige omgivelser eller menneskeskabte ændringer i omgivelserne

e299	Naturlige omgivelser og menneskeskabte ændringer i omgivelserne uden specifikation
KAPITEL 3 Støtte og kontakt	
<i>Dette kapitel klassificerer mennesker eller dyr, som giver praktisk eller følelsesmæssige støtte, omsorg, beskyttelse, hjælp og kontakt til andre mennesker i deres hjem, på arbejdspladsen, i skolen, under leg eller i andre forhold i deres daglige aktivitet.</i>	
e310	Opvækstfamilie
e315	Slægtninge
e320	Venner
e325	Bekendtskaber, ligesindede, kolleger, naboer og medlemmer af lokalsamfundet
e330	Personer med ledende eller overordnet rolle
e335	Mennesker i underordnet stilling
e340	Personlige omsorgsgivere og personlige hjælpere
e345	Fremmede
e350	Tamme dyr
e355	Sundhedspersonale
e360	Andre professionelle
e398	Anden specificeret støtte og kontakt
e399	Støtte og kontakt uden specifikation
KAPITEL 4 Holdninger	
<i>Dette kapitel klassificerer holdninger, som de synlige konsekvenser af vaner, praksisser, ideologier, værdier, normer, faktuelle og religiøse overbevisninger.</i>	
e410	Individuelle holdninger i nærmeste familie
e415	Individuelle holdninger blandt slægtninge
e420	Individuelle holdninger blandt venner
e425	Individuelle holdninger blandt bekendte, ligesindede, kolleger, naboer og mennesker i lokalsamfundet
e430	Individuelle holdninger blandt personer med ledende eller overordnet rolle
e435	Individuelle holdninger blandt personer i underordnet stilling
e440	Individuelle holdninger blandt omsorgsgivere og personlige hjælpere
e445	Individuelle holdninger blandt fremmede
e450	Individuelle holdninger blandt sundhedspersonale
e455	Individuelle holdninger blandt andre professionelle
e460	Holdninger i samfundet
e465	Sociale normer, konventioner og ideologier
e498	Andre specificerede holdninger
e499	Holdninger uden specifikation
KAPITEL 5 Tjenester, systemer og politikker	
<i>Dette kapitel klassificerer tjenester, der i samfundets forskellige sektorer leverer ydelser, strukturerede programmer og projekter bestemt til at dække den enkelte borgers behov.</i>	
<i>Dette kapitel klassificerer systemer, der er administrative, kontrollerende og organisatorisk ordninger etableret af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.</i>	
<i>Dette kapitel klassificerer politikker, der består af regler, forordninger, konventioner og standarder udformet af råd eller regeringer eller andre anerkendte myndigheder på lokalt regionalt, nationalt eller internationalt niveau.</i>	
e510	Tjenester, systemer og politikker vedrørende produktion af forbrugsgoder
e515	Tjenester, systemer og politikker vedrørende indretning og opførelse af bygninger
e520	Tjenester, systemer og politikker vedrørende lokalplanlægning

e525	Tjenester, systemer og politikker vedrørende boliger
e530	Tjenester, systemer og politikker vedrørende forsyninger
e535	Tjenester, systemer og politikker vedrørende post og teleservice
e540	Tjenester, systemer og politikker vedrørende transport
e545	Tjenester, systemer og politikker vedrørende civil beskyttelse
e550	Tjenester, systemer og politikker vedrørende lovgivning
e555	Tjenester, systemer og politikker vedrørende foreninger og organisationer
e560	Tjenester, systemer og politikker vedrørende medier
e565	Tjenester, systemer og politikker vedrørende økonomi
e570	Tjenester, systemer eller politikker vedrørende social sikring
e575	Tjenester, systemer og politikker vedrørende almindelig social støtte
e580	Tjenester, systemer og politikker vedrørende sundhedsvæsen
e585	Tjenester, systemer og politikker vedrørende undervisning og uddannelse
e590	Tjenester, systemer og politikker vedrørende arbejdsmarked og beskæftigelse
e595	Tjenester, systemer og politikker vedrørende politik
e598	Andre specificerede tjenester, systemer eller politikker
e599	Tjenester, systemer eller politikker uden specifikation